

**N O W E U S T A W Y
W E K S Ł O W A
i
C Z E K Ó W A**

obowiązujące od 1 stycznia 1925 r.
w całej Rzeczypospolitej

wraz

**Z PRZEPISAMI STEMPLOWEMI
OD WEKSLI I CZEKÓW**

oraz

**ZESTAWIENIEM NAJWAŻNIEJSZYCH
ZMIAN, JAKIE NOWE USTAWY
WPROWADZAJĄ.**

Opracował
W. J. SZ.

NAKŁADEM POLSKIEJ AGENCJI WYDAWNICZEJ
Widok 14 m. 10 tel. 264-75
WARSZAWA
1925

49954

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 14 listopada 1924 roku

o prawie wekslowem.

(Dz. Ust. 1924 r. № 100, poz. 926).

Na mocy art. 1 E. p. 5 i art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. № 71 poz. 687) oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 1924 r. stanowią co następuje:

TYTUŁ I.

Weksel trasowany.

Dział I.

Wystawienie i forma weksłu.

Art. 1. Wekسل trasowany zawiera:

- 1) nazwę „wekسل” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) polecenie bezwarunkowe zapłacenja oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata);
- 4) oznaczenie terminu płatności;
- 5) oznaczenie miejsca płatności;

K-202/m/86305

- 6) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 7) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu;
- 8) podpis wystawcy.

Art. 2. Nie będzie uważany za weksel trasowany dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzednim, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących.

Weksel bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem.

W braku osobnego oznaczenia miejsce, wymienione obok nazwiska trasata, uważa się za miejsce płatności oraz za miejsce zamieszkania trasata.

Weksel, nie zawierający miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanem obok nazwiska wystawcy.

Kto umieścił podpis na dokumencie, który nie zawierał wszystkich cech weksłu trasowanego, odpowiada wekslowo, chyba że udowodni, że dokument później wypełniono niezgodnie z jego wolą. Wobec nabywcy w dobrej wierze, na którego weksel przeszedł po wypełnieniu, odpowiada pomimo nieprawego wypełnienia.

Art. 3. Weksel może opiewać na własne zlecenie wystawcy.

Trasatem może być sam wystawca.

Weksel może być wystawiony na rachunek osoby trzeciej.

Art. 4. Weksel może być płatny u osoby trzeciej bądź w miejscu zamieszkania trasata, bądź w innym miejscu (weksel umiejscowiony).

Art. 5. W wekslu płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu może wystawca zastrzec opro-

centowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu takie zastrzeżenie uważa się za nienapisane.

Stopa procentowa powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia stosuje się procent prawny (ustawowy).

Odsetki biegą od daty wystawienia weksłu, jeżeli nie wskazano innej daty.

Art. 6. Weksel, w którym sumę wekslową wypisano głoskami i liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę, wypisaną głoskami.

W razie różnicy sum, wypisanych kilkakrotnie głoskami i kilkakrotnie liczbami, weksel jest ważny na sumę mniejszą.

Art. 7. Jeżeli na wekslu znajdują się podpisy osób niezdolnych do zaciągania zobowiązań, zobowiązania z innych podpisów są mimo to ważne.

Art. 8. Kto podpisał weksel jako zastępca innej osoby, nie będąc do zastępstwa upoważnionym, odpowiada sam wekslowo.

Również zastępca, który przekroczył zakres swego upoważnienia, odpowiada wpelni za zobowiązanie wekslowe.

Art. 9. Wystawca odpowiada za przyjęcie i zapłatę weksłu.

Od odpowiedzialności za przyjęcie wystawca może się zwolnić; zastrzeżenie, którem się zwalnia od odpowiedzialności za zapłatę, uważa się za nienapisane.

Dział II.

Indos.

Art. 10. Każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie opiewał wyraźnie na zlecenie.

Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy „nie na zlecenie” lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłej cesji.

Weksel można indosować także na trasata bez względu na to, czy weksel przyjął, czy nie, na wystawcę, lub każdego innego wekslowo zobowiązanego. Mogą oni weksel dalej indosować.

Art. 11. Indos powinien być bezwarunkowy. Warunki, od których uzależniono indos, uważa się za nienapisane.

Indos częściowy jest nieważny.

Nieważny jest również indos na okaziciela.

Art. 12. Indos powinien być wypisany na wekslu lub na złączonej z nim karcie dodatkowej (przydłużku) i podpisany przez indosanta.

Indos jest ważny i wtedy, gdy indosatarjusz nie jest oznaczony, albo gdy indosant ograniczył się do samego podpisu swego na odwrotnej stronie wekslu lub przydłużka (indos otwarty czyli in blanco).

Art. 13. Indos przenosi wszystkie prawa z wekslu. Jeżeli indos jest in blanco, posiadacz wekslu może:

1. wypełnić indos nazwiskiem własnym lub innej osoby;
2. indosować weksel dalej na inną osobę lub in blanco;
3. przenieść weksel na inną osobę bez wypełnienia indosu in blanco i bez indosowania.

Art. 14. Indosant odpowiada za przyjęcie i zapłatę wekslu w braku przeciwnego zastrzeżenia.

Może zabronić dalszego indosowania; w tym przypadku nie odpowiada wobec następnych indosatarjuszy w większym zakresie, niż wobec swego bezpośredniego indosatarjusza.

Art. 15. Będzie uważany za prawnego posiadacza, kto ma weksel i wykaże prawo swoje nieprzerwanym szeregiem indosów, chociażby ostatni indos był in blanco. Gdy po indosie in blanco następuje dalszy indos, uważa się, że indosant, który go podpisał, nabył weksel na mocy indosu in blanco. Przekreślone indosy uważa się za nieistniejące.

Jeżeli kto przez jakikolwiek wypadek utracił posiadanie wekslu, posiadacz, który wykaże swe prawo według przepisów poprzedniego ustępu, będzie obowiązany do wydania wekslu tylko, gdy go nabył w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się ciężkiego niedbalstwa.

Art. 16. Przeciw posiadaczowi dłużnik wekslowy nie może zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych osobistych stosunkach z wystawcą lub posiadaczami poprzednimi, chyba że przeniesienie wekslu nastąpiło wskutek porozumienia na szkodę dłużnika.

Art. 17. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „waluta do odebrania” „do inkasa” „per procura” lub też inną wzmiankę, oznaczającą tylko pełnomocnictwo (indos zastępczy), natenczas posiadacz może wykonywać wszystkie prawa z wekslu; nie może go jednak indosować inaczej, jak tylko ze skutkami indosu zastępczego.

W tym przypadku dłużnicy wekslowi mogą zasłaniać się tylko zarzutami, służącymi im przeciwko indosantowi.

Art. 18. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „waluta na zabezpieczenie”, „waluta w zastaw” lub jakąkolwiek inną wzmiankę, wyrażającą zastaw, posiadacz może wykonywać wszelkie prawa z weksłu; wszelako indos jego ma znaczenie jedynie indosu zastępczego.

Dłużnicy wekslowi nie mogą w tym przypadku zastrzekać się wobec posiadacza zarzutami opartymi na ich stosunkach osobistych z indosantem, wyjąwszy, gdy indos zdziałało wskutek porozumienia na szkodę dłużnika.

Art. 19. Indos po terminie płatności ma te same skutki, co indos przed terminem. Indos jednak po proteście z powodu niezapłacenia, lub po upływie czasokresu, ustanowionego dla protestu, ma tylko skutki zwykłej cesji.

Dział III.

Przyjęcie.

Art. 20. Posiadacz weksłu albo nawet każdy, kto go ma w ręku, może aż do terminu płatności przedstawić go do przyjęcia trasatowi w jego miejscu zamieszkania.

Art. 21. W każdym weksłu wystawca może zastrzec, iż weksel ma być przedstawiony do przyjęcia z oznaczeniem lub bez oznaczenia czasokresu.

Może w weksłu zabronić przedstawienia do przyjęcia, wyjąwszy, gdy chodzi o weksel umiejscowiony albo płatny w pewien czas po okazaniu.

Może również zastrzec, że przedstawienie do przyjęcia nie może nastąpić przed oznaczonym dniem.

Każdy indosant może zastrzec, że weksel ma być przedstawiony do przyjęcia z oznaczeniem lub bez oznaczenia czasokresu, chyba że wystawca zabronił przedstawienia do przyjęcia.

Art. 22. Weksel płatny w pewien czas po okazaniu powinien być przedstawiony do przyjęcia w przeciągu sześciu miesięcy od dnia wystawienia.

Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy czasokres.

Czasokresy takie mogą indosanci skrócić.

Art. 23. Posiadacz nie ma obowiązku pozostawienia w ręku trasata weksłu, przedstawionego do przyjęcia.

Trasat może żądać, aby mu weksel przedstawiono ponownie do przyjęcia nazajutrz po pierwszym przedstawieniu. Osoby interesowane mogą tylko wtedy podnosić zarzut, że żądaniu temu nie uczyniono zadość, gdy żądanie stwierdzono w proteście.

Art. 24. Przyjęcie pisze się na weksłu. Wyraża się słowem „przyjęty” lub innym równoznacznym; podpisuje je trasat. Sam podpis trasata na przedniej stronie weksłu oznacza przyjęcie.

Gdy weksel jest płatny w pewien czas po okazaniu lub, gdy wskutek szczególnego zastrzeżenia ma być przedstawiony do przyjęcia w czasokresie oznaczonym, przyjęcie powinno być datowane dniem jego dokonania, chyba że posiadacz żąda, aby było datowane dniem przedstawienia. W celu zwrotnego poszukiwania przeciwko wystawcy i indosantom posiadacz powinien stwierdzić brak daty przez protest dokonany we właściwym czasie.

Art. 25. Przyjęcie powinno być bezwarunkowe; można je wszakże ograniczyć do części sumy wekslowej.

Każde inne odstępianie od treści weksłu, zamieszczone w przyjęciu, uważa się za odmowę przyjęcia. Wszakże akceptant odpowiada według treści swego przyjęcia.

Art. 26. Jeżeli wystawca podał w wekslu miejsce zapłaty odmienne od miejsca zamieszkania trasata bez oznaczenia osoby, która ma płacić, należy tę osobę w przyjęciu oznaczyć. W braku oznaczenia poczytuje się, że akceptant sam zobowiązał się zapłacić w miejscu zapłaty.

Gdy weksel płatny jest w miejscu zamieszkania trasata, tenże może w przyjęciu wskazać lokal, znajdujący się w miejscu, gdzie zapłata powinna być dokonana, lub osobę, która zapłatę w tem miejscu ma skutecznić.

Art. 27. Przez przyjęcie trasat zobowiązuje się do zapłacenia weksłu w terminie płatności.

Wrazie niezapłacenia służy posiadaczowi weksłu, chociażby był wystawcą, bezpośrednie roszczenie z weksłu przeciwko akceptantowi o wszystko, czego żądać można z mocy art. 47 i 48.

Art. 28. Jeżeli trasat przekreślił przyjęcie przed zwróceniem weksłu, uważa się, że przyjęcia odmówił; jednakże pomimo przekreślenia trasat odpowiada według treści swego przyjęcia, jeżeli posiadacz weksłu lub kogokolwiek z podpisanych na weksłu piśmiennie zawiadomił o przyjęciu.

Dział IV.

Poręka wekslowa.

Art. 29. Zapłatę weksłu można zabezpieczyć poręką wekslową (aval).

Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba na wekslu podpisana.

Art. 30. Poręczenie umieszcza się na wekslu albo na karcie dodatkowej (przydłużku).

Wyraża się słowami „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel.

Sam podpis na przedniej stronie uważa się za porękę, wyjąwszy, gdy chodzi o podpis wystawcy lub trasata.

Poręczyciel wskaże, za kogo ręczy. W braku takiej wskazówki uważa się, że porękę dał za wystawcę.

Art. 31. Poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył.

Zobowiązanie jego jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które ręczy, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Poręczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, ma prawo poszukiwania zwrotnego wobec osoby, za którą ręczył, i wobec jej poprzedników.

Dział V.

Płatność.

Art. 32. Weksel trasowany może być płatny:

- w oznaczonym dniu,
- w pewien czas po dacie,
- za okazaniem,
- w pewien czas po okazaniu,
- na targach (jarmarkach) powszechnych.

Dokument z innemi terminami płatności lub kilku terminami nie będzie uważany za weksel, chociażby nawet posiadał inne cechy weksłu.

Art. 33. Weksel za okazaniem jest płatny przy przedstawieniu. Powinien być przedstawiony do zapłaty w przeciągu sześciu miesięcy od dnia wystawienia. Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy czasokres. Czasokresy takie mogą indosanci skrócić.

Art. 34. Termin płatności weksłu płatnego w pewien czas po okazaniu określa się podług daty przyjęcia lub protestu.

Jeżeli nie było protestu, przyjęcie niedatowane uważa się wobec akceptanta za dokonane w ostatnim dniu czasokresu, ustawowego lub umownego, wyznaczonego do przedstawienia.

Art. 35. Termin płatności weksłu, opiewającego na jeden lub kilka miesięcy po dacie lub okazaniu, przypada na odpowiedni dzień tego miesiąca, w którym zapłata ma być dokonana. W braku takiego dnia weksel jest płatny w ostatnim dniu miesiąca.

Gdy weksel opiewa na jeden lub kilka miesięcy i pół miesiąca po dacie lub okazaniu, liczy się naprzód miesiące całe.

Jeżeli płatność weksłu oznaczoną jest na początek, środek (połowę stycznia, połowę lutego i t. d.) lub koniec miesiąca, rozumie się pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca.

Określenie „ośm dni” lub „piętnaście dni” wyraża nie jeden lub dwa tygodnie, lecz przeciąg takich ośmiu lub piętnastu dni.

Określenie „pół miesiąca” oznacza piętnaście dni.

Termin płatności weksli targowych (jarmarcznych) przypada w przeddzień zamknięcia targu, wyjąwszy, gdy targ trwa tylko jeden dzień.

Art. 36. Gdy weksel jest płatny w oznaczonym dniu w miejscu, gdzie obowiązuje kalendarz odmienny od kalendarza miejsca wystawienia, uważa się datę płatności za określoną według kalendarza miejsca płatności.

Przy weksłu przekazanym z jednego miejsca na inne, w którym obowiązuje kalendarz odmienny, a płatnym w pewien czas po dacie, przelicza się dzień wystawienia na dzień, odpowiadający kalendarzowi miejsca płatności, i podług tego oznacza termin płatności.

Zasada poprzedniego ustępu stosuje się także do obliczania czasokresów przedstawienia weksli.

Przepisy te nie mają zastosowania, jeżeli z zastrzeżenia w wekslu lub wogóle z jego treści wynika, że chciano zastosować inne zasady.

Dział VI.

Zapłata.

Art. 37. Posiadacz weksłu powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni poprzednich.

Przedstawienie weksłu w izbie rozrachunkowej jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty.

Art. 38. Trasat może przy zapłacie żądać wydania weksłu, pokwitowanego przez posiadacza.

Posiadacz nie może odmówić przyjęcia zapłaty częściowej.

W razie częściowej zapłaty trasat może żądać wzmianki o niej na wekslu i osobnego pokwitowania.

Art. 39. Posiadacz wekslu nie ma obowiązku przyjmowania zapłaty przed płatnością.

Trasat, który płaci przed płatnością, czyni to na własne ryzyko i niebezpieczeństwo.

Kto płaci w terminie płatności, zwolniony jest od zobowiązania, chyba że dopuścił się podstęp lub ciężkiego niedbalstwa. Obowiązany jest do sprawdzenia prawidłowości szeregu indosów, lecz nie do sprawdzenia podpisów indosantów.

Art. 40. Jeżeli weksel opiewa na walutę, nie mającą obiegu w miejscu płatności, sumę wekslową można zapłacić w walucie krajowej podług jej wartości w dniu wymagalności zapłaty, chyba że wystawca zastrzegł, iż zapłata ma być uiszczona w oznaczonej walucie (zastrzeżenie zapłaty rzeczywistej w walucie zagranicznej). Wartość waluty zagranicznej oznacza się podług zwyczajów handlowych miejsca płatności. Wystawca jednak może na wekslu zastrzec, że suma, przypadająca do zapłaty, ma być obliczona podług kursu, ustanowionego w wekslu; w tym przypadku sumę tę należy zapłacić w walucie krajowej.

Jeżeli weksel opiewa na walutę, mającą w kraju wystawienia i w kraju zapłaty tę samą nazwę, lecz inną wartość, zachodzi domniemanie, że miano na myśli walutę miejsca płatności.

Art. 41. W przypadku nieprzedstawienia wekslu do zapłaty w czasokresie, oznaczonym w art. 37,

każdy dłużnik może złożyć sumę wekslową do depozytu sądu miejsca płatności na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza.

Dział VII.

Zwrotne poszukiwanie z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia.

Art. 42. Posiadacz wekslu może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciwko indosantom, wystawcy, tudzież innym dłużnikom wekslowym: po płatności, jeżeli zapłata nie nastąpiła; także przed płatnością:

1. jeżeli odmówiono przyjęcia;
2. jeżeli wdrożono postępowanie układowe lub ogłoszono upadłość trasata bez względu, czy weksel przyjął, czy nie, albo gdy trasat przestał wypłat, lub też przeprowadzono bezskutecznie egzekucję na jego majątku po wystawieniu wekslu;
3. jeżeli wdrożono postępowanie układowe lub ogłoszono upadłość wystawcy wekslu, który zabroniono przedstawiać do przyjęcia.

Art. 43. Odmowa przyjęcia lub zapłaty powinna być stwierdzona aktem publicznym (protest z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia).

Protest z powodu niezapłacenia powinien być dokonany w dniu wymagalności zapłaty lub w jednym z dwóch następnych dni powszednich.

Protest z powodu nieprzyjęcia powinien być dokonany w czasie, przeznaczonym do przedstawienia wekslu do przyjęcia. Jeżeli w przypadku art. 23 ust. 2 pierwsze przedstawienie nastąpiło w ostatnim dniu czasokresu, protest może być dokonany jeszcze w dniu następnym.

Protest z powodu nieprzyjęcia zwalnia od przedstawienia do zapłaty i od protestu z powodu niezapłacenia.

W przypadku wdrożenia postępowania układowego lub ogłoszenia upadłości niepotrzeba ani przedstawienia do zapłaty ani protestu z powodu niezapłacenia weksłu.

W innych przypadkach art. 42 L. 2 może posiadacz wykonywać zwrotne poszukiwanie tylko po przedstawieniu weksłu trasatowi do zapłaty i po dokonaniu protestu.

Art. 44. Posiadacz weksłu powinien o nieprzyjęciu lub niezapłaceniu zawiadomić swojego indosanta i wystawcę w ciągu czterech dni powszednich, następujących po dniu protestu, a w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów” po dniu przedstawienia.

Każdy indosant powinien w ciągu dwóch dni podać do wiadomości swojego poprzednika, że otrzymał zawiadomienie, i tak kolejno aż do wystawcy. Czasokres powyższy biegnie od otrzymania zawiadomienia poprzedniego.

Jeżeli indosant nie wskazał swego adresu lub adres jest nieczytelny, wystarczy zawiadomienie indosanta, który go poprzedza.

Zawiadomienie można skutecznie w jakikolwiek sposób, nawet przez proste odesłanie weksłu. Obowiązany do zawiadomienia ma udowodnić, że dokonał tego w przepisany czas.

Termin jest zachowany, jeśli pismo, zawierające zawiadomienie, oddano na pocztę w ciągu przepisane go czasokresu.

Kto nie zawiadomi w czasie powyżej oznaczonym, nie traci praw z weksłu, odpowiada jednak

za szkodę, spowodowaną przez swoje niedbalstwo, tylko do wysokości sumy, na jaką weksel opiewa.

Art. 45. Wystawca albo indosant może przez zastrzeżenie „bez kosztów” „bez protestu” lub inne równoznaczne zwolnić posiadacza od protestu z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia jako warunku zwrotnego poszukiwania.

Zastrzeżenie takie nie zwalnia posiadacza ani od przedstawienia weksłu w przepisany czas ani od zawiadomienia poprzedniego indosanta i wystawcy. Dowód niezachowania czasokresu ciąży na tym, kto się na tę okoliczność powołuje wobec posiadacza.

Zastrzeżenie, pochodzące od wystawcy, skuteczne jest wobec wszystkich dłużników wekslowych. Gdyby mimo zastrzeżenia posiadacz dokonał protestu, sam ponosi koszty. Jeżeli zastrzeżenie pochodzi od indosanta, koszty protestu obciążają wszystkich dłużników wekslowych.

Art. 46. Kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie.

Posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali.

Takie same prawo ma każdy dłużnik wekslowy, który weksel wykupił.

Dochodzenie sądowe roszczeń przeciw jednemu dłużnikowi nie tamuje dochodzenia przeciw innym, nawet przeciw następcom tego dłużnika, przeciw któremu w pierw skierowano dochodzenie sądowe.

Art. 47. Posiadacz weksłu może żądać od zwrotnie zobowiązanego:

- 1) nieprzyjętej lub niezapłaconej sumy wekslowej wraz z odsetkami, jeżeli je zastrzeżono;
- 2) procentu prawnego (ustawowego) od dnia płatności;
- 3) kosztów protestu, zawiadomienia poprzednika i wystawcy, tudzież innych kosztów;
- 4) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi jedną szóstą od sta od sumy wekslowej i nie może przekroczyć tej stopy w żadnym przypadku.

W przypadku poszukiwania zwrotnego przed płatnością będzie potrącone dyskonto od sumy wekslowej. Dyskonto oblicza się zależnie od wyboru posiadacza według urzędowej stopy (banku biletowego) albo według stopy targowej w dniu zwrotnego poszukiwania w miejscu zamieszkania posiadacza.

Art. 48. Kto weksel wykupił, może żądać od swoich poprzedników:

- 1) całkowitej sumy zapłaconej;
- 2) procentu prawnego (ustawowego) od powyższej sumy, licząc od dnia wykupienia wekslu;
- 3) swoich kosztów;
- 4) prowizji komisowej od sumy wekslowej, obliczonej według art. 47. L. 4.

Art. 49. Każdy dłużnik wekslowy, przeciwko któremu wykonywa się lub wykonywać można poszukiwanie zwrotne, może żądać, aby mu za zapłatą sumy regresowej wydano weksel, protest, tudzież na koszt dłużnika rachunek pokwitowany.

Indosant, który weksel wykupił, może przekreślić indos własny oraz indosy swoich następców.

Art. 50. W przypadku poszukiwania zwrotnego po częściowem przyjęciu weksłu ten, kto płaci nie-

przyjętą część sumy wekslowej, może żądać stwierdzenia zapłaty na wekslu i osobnego pokwitowania. Nadto posiadacz weksłu wyda mu poświadczony przez siebie odpis weksłu z protestem celem umożliwienia dalszego zwrotnego poszukiwania.

Art. 51. Zwrotnie poszukujący może w braku zastrzeżenia przeciwnego wykonać swoje prawo także w ten sposób, że wystawia na jednego ze swych poprzedników nowy nieumiejscowiony weksel, płatny za okazaniem (weksel zwrotny). Weksel zwrotny obejmuje prócz sum, wymienionych w art. 47 i 48, stręczne i opłatę stemplową za weksel zwrotny.

Jeżeli weksel zwrotny wystawia posiadacz weksłu, wysokość sumy wekslowej oznaczona będzie podług kursu weksłu za okazaniem, przekazanego z miejsca płatności weksłu pierwotnego na miejsce zamieszkania zwrotnie zobowiązanego. Jeżeli weksel zwrotny wystawia indosant, wysokość sumy wekslowej oznaczona będzie podług kursu weksłu za okazaniem, przekazanego z miejsca zamieszkania wystawcy weksłu zwrotnego na miejsce zamieszkania zwrotnie zobowiązanego.

Art. 52. Po bezskutecznym upływie czasokresów ustanowionych:

do przedstawienia weksłu płatnego za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu,

do protestu z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia,

do przedstawienia do zapłaty w razie zastrzeżenia „bez kosztów”,

posiadacz traci prawo do indosantów, wystawcy i innych dłużników wekslowych z wyjątkiem akceptanta

W razie nieprzedstawienia wekslu do przyjęcia w czasie, zastrzeżonym przez wystawcę, posiadacz traci prawo zwrotnego poszukiwania z powodu nieprzyjęcia, jako też niezapłacenia, wyjąwszy, gdyby z treści zastrzeżenia wynikało, że wystawca chciał się jedynie uchylić od odpowiedzialności za przyjęcie.

Jeżeli zastrzeżenie co do czasu przedstawienia uczynił indosant, tylko on może się na nie powołać.

Art. 53. Jeżeli przedstawienie wekslu albo protest z powodu przeszkody nieprzewyciężonej (siły wyższej) nie mogą być dokonane w czasokresach przepisanych, czasokresy te przedłużają się.

Posiadacz obowiązany jest zawiadomić bez zwłoki swego indosanta o wypadku siły wyższej i zawiadomienie takie z dodaniem miejsca, daty i swego podpisu zaznaczyć na wekslu lub na karcie dodatkowej (przydłużku); co do reszty stosuje się postanowienia art. 44.

Po ustaniu siły wyższej posiadacz wekslu powinien bez zwłoki przedstawić weksel do przyjęcia lub zapłaty, a w razie potrzeby dokonać protestu.

Jeżeli siła wyższa trwa dłużej, niż trzydzieści dni po płatności, można wykonać zwrotne poszukiwanie bez przedstawienia wekslu i bez protestu.

Co do weksli płatnych za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu czasokres trzydziestodniowy biegnie od dnia, w którym posiadacz zawiadomił swego indosanta o wypadku siły wyższej, chociażby nawet zawiadomienie takie nastąpiło jeszcze przed upływem terminu przedstawienia.

Za wypadki siły wyższej nie uważa się okoliczności czysto osobistych, dotyczących posiadacza wekslu lub osoby, której zlecił przedstawienie wekslu lub dokonanie protestu.

Dział VIII.

Wyřęczenie.

Art. 54. Wystawca lub indosant mogą wskazać osobę, która ma przyjąć albo zapłacić weksel w potrzebie.

Weksel można pod warunkami niżej określonymi przyjąć lub zapłacić przez wyřęczenie na rzecz któregośkolwiek dłużnika wekslowego.

Każda osoba trzecia, nawet trasat lub osoba, już zobowiązana z wekslu, z wyjątkiem akceptanta, mogą być wyřęcicielami.

O wyřęczeniu wyřęcyciel zawiadomi bez zwłoki osobę, którą wyřęcza.

1. Przyjęcie przez wyřęczenie.

Art. 55. Przyjęcie przez wyřęczenie może nastąpić we wszystkich przypadkach poszukiwania zwrotnego przed płatnością, wyjąwszy, gdy chodzi o weksel, którego przedstawienia do przyjęcia zabroniono.

Posiadacz może nie zgodzić się na przyjęcie przez wyřęczenie nawet, gdyby było zaofiarowane przez osobę, wskazaną do przyjęcia lub zapłaty w potrzebie.

Jeżeli zgodzi się na przyjęcie przez wyřęczenie, traci prawo poszukiwania zwrotnego przed płatnością wekslu przeciw swoim poprzednikom.

Art. 56. Przyjęcie przez wyřęczenie umieszcza się na wekslu; podpisuje je wyřęcyciel, wskazując, na czyją korzyść wyřęczenie nastąpiło; w braku tej wskazówki przyjęcie uważa się za udzielone na korzyść wystawcy.

Art. 57. Akceptant przez wyłączenie odpowiada wobec posiadacza i następców wyłączonego tak samo, jak ten ostatni.

Pomimo przyjęcia przez wyłączenie wyłączony i jego poprzednicy mogą za zwrotem sumy, oznaczonej w art. 47, żądać od posiadacza wydania wekslu i protestu, jeżeli go dokonano.

2. Zapłata przez wyłączenie.

Art. 58. Zapłata przez wyłączenie może nastąpić we wszystkich przypadkach, w których można dochodzić poszukiwania zwrotnego przed płatnością lub po płatności wekslu.

Dokonana będzie najpóźniej nazajutrz po ostatnim dniu przepisany dla protestu z powodu niezapłacenia.

Art. 59. Jeżeli weksel przyjęto przez wyłączenie, albo są w nim wskazane osoby, mające płacić w potrzebie, posiadacz przedstawi weksel w miejscu płatności wszystkim tym osobom i, w razie nieuiszczenia zapłaty przez wyłączenie, dokona protestu najpóźniej nazajutrz po ostatnim dniu, przepisany dla protestu z powodu niezapłacenia.

W razie niedokonania protestu w tym czasie ten, kto wskazał adres w potrzebie lub na czyją korzyść nastąpiło przyjęcie, tudzież następni indosanci wolni są od odpowiedzialności.

Art. 60. Zapłata przez wyłączenie obejmuje całą sumę, którą miałby zapłacić wyłączony, z wyjątkiem prowizji komisowej, oznaczonej w art. 47 L. 4.

Posiadacz wekslu, który odmawia przyjęcia takiej zapłaty, traci prawo poszukiwania zwrotnego przeciw tym, którzy byliby zwolnieni.

Art. 61. Zapłatę przez wyłączenie stwierdza się pokwitowaniem na wekslu, a zarazem oznacza się osobę, na której korzyść zapłaty dokonano. W braku takiego oznaczenia uważa się, że zapłaty dokonano za wystawcę.

Weksel i protest, jeżeli był dokonany, wręczyć należy płacącemu przez wyłączenie.

Art. 62. Płacący przez wyłączenie wstępuje w prawa posiadacza wekslu przeciw wyłączonemu i jego poprzednikom. Nie może jednak dalej wekslu indosować.

Następcy wyłączonego są wolni.

W razie zbiegu kilku ofiarujących zapłatę przez wyłączenie pierwszeństwo należy się temu, kto przez zapłatę zwalnia największą liczbę dłużników. Kto wbrew temu przepisowi, mimo świadomości stanu rzeczy, płaci przez wyłączenie, traci prawo zwrotnego poszukiwania przeciw tym, którzy byliby zwolnieni.

Dział IX.

Wtóropisy i odpisy wekslu.

1. Wtóropisy.

Art. 63. Weksel można wystawić w kilku jednobrzmiących egzemplarzach.

Egzemplarze te ponumerowane będą w samym tekście; w przeciwnym razie każdy z nich uważa się za weksel odrębny.

Każdy posiadacz wekslu może na własny koszt żądać wydania większej ilości egzemplarzy, o ile z wekslu nie wynika, że go wystawiono w jednym egzemplarzu. W tym celu posiadacz ma zwrócić się

do swego poprzednika i tak dalej aż do wystawcy. Indosanci obowiązani są do powtórzenia swoich indosów na nowych egzemplarzach.

Art. 64. Zapłata, dokonana na jeden z egzemplarzy, zwalnia nawet wtedy, gdyby nie było na wekslu zastrzeżenia, że taka zapłata pozbawia ważności inne egzemplarze. Wszelako trasat odpowiada z każdego przyjętego przez siebie egzemplarza, którego mu nie zwrócono.

Indosant, który przeniósł egzemplarze na różne osoby, jako też następni indosanci odpowiadają z wszystkich podpisanych przez siebie egzemplarzy, których im nie zwrócono.

Art. 65. Kto przesyła jeden egzemplarz do przyjęcia, powinien oznaczyć na innych egzemplarzach nazwisko osoby, u której ów egzemplarz się znajduje. Osoba ta jest obowiązana wydać go prawemu posiadaczowi innego egzemplarza.

Gdy wydania odmówi, posiadacz może wykonać poszukiwanie zwrotne tylko po stwierdzeniu przez protest:

1. że egzemplarz przesłany do przyjęcia mimo żądania nie został mu wydany,
2. że na inny egzemplarz nie można było użyć przyjęcia lub zapłaty.

2. Odpisy.

Art. 66. Każdy posiadacz wekslu ma prawo sporządzenia z niego odpisów.

Odpis powinien dokładnie odtwarzać oryginał z indosami i wszelkimi wzmiankami na nim się znajdującymi; powinien oznaczyć, dokąd odpis sięga.

Na odpisie można umieszczać indosy i poręki wekslowe w ten sam sposób i z temi samemi skutkami, jak na oryginale.

Art. 67. Odpis powinien wskazywać osobę, u której znajduje się oryginał. Jest ona zobowiązana wydać oryginał prawemu posiadaczowi odpisu.

Jeżeli odmówi wydania oryginału, posiadacz odpisu może wykonać zwrotne poszukiwanie przeciw indosantom odpisu tylko po stwierdzeniu przez protest, że pomimo jego żądania nie wydano mu oryginału.

Dział X.

Falsze.

Art. 68. Sfałszowanie jakiegokolwiek podpisu, nawet wystawcy lub akceptanta nie uchybia ważności innych podpisów.

Art. 69. W razie zmiany tekstu wekslu ci, którzy podpisali go po dokonaniu zmiany, odpowiadają według treści tekstu zmienionego; ci, którzy weksel poprzednio podpisali, odpowiadają według pierwotnego tekstu.

Dział XI.

Przedawnienie.

Art. 70. Roszczenia wekslowe przeciwko akceptantowi przedawniają się w trzy lata od dnia płatności wekslu.

Roszczenia posiadacza wekslu przeciw indosantom i wystawcy przedawniają się w rok od dnia protestu, dokonanego w należyтым czasie, zaś w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów” od dnia płatności.

Zwrotne roszczenia indosantów między sobą i przeciwko wystawcy przedawniają się w sześć miesięcy od dnia, w którym indosant wykupił weksel albo w którym doręczono mu skargę.

Art. 71. Przedawnienie roszczeń wekslowych przerywają jedynie i wyłącznie:

- a) wytoczenie skargi;
- b) zgłoszenie roszczenia wekslowego w postępowaniu układowem lub upadłościowem;
- c) oznajmienie sporu lub przypozwanie ze strony pozwanego;
- d) uznanie piśmienne roszczenia wekslowego.

Art. 72. Przerwane przedawnienie wekslowe zaczyna biec na nowo:

- a) w przypadku wniesienia skargi i nienależytego popierania sporu — od ostatniej czynności procesowej; nowe przedawnienie przerywa się przez podjęcie procesu;
- b) w przypadku zgłoszenia w postępowaniu układowem lub upadłościowem — od chwili zakończenia postępowania, a w razie zaprzeczenia zgłoszonej wiarygodności — od chwili zaprzeczenia;
- c) w przypadku oznajmienia sporu lub przypozwania — od prawomocnego ukończenia sporu;
- d) w przypadku uznania — od daty dokumentu.

Art. 73. Przerwa przedawnienia skuteczna jest jedynie wobec tego dłużnika wekslowego, którego dotyczy przyczyna przerwy.

Art. 74. Bieg przedawnienia nie ulega zawieszeniu.

Dział XII.

Roszczenie z tytułu niesłusznego z bogacenia.

Art. 75. Wystawca i akceptant, których zobowiązanie wekslowe zgasło wskutek przedawnienia lub zaniedbania czynności zachowawczych, są zobowiązani wobec posiadacza weksłu, o ile z jego szkoda niesłusznie się z bogacili.

Roszczenie z tytułu niesłusznego z bogacenia przedawnia się w trzy lata od dnia zgaśnięcia zobowiązania wekslowego.

Dział XIII.

Przepisy ogólne.

Art. 76. Zobowiązanie wekslowe może zaciągać każdy, o ile może się zobowiązywać według przepisów prawa prywatnego.

Art. 77. Nieumiejący lub niemogący pisać może zastąpić podpis znakiem ręki, który powinien być uwierzytelniony na samym wekslu trybem, w ustawach wskazanym.

Pełnomocnictwo do podpisania weksłu w imieniu nieumiejącego pisać musi być w powyższy sposób uwierzytelnione.

Art. 78. Jeżeli termin płatności weksłu przypada w ustawowym dniu świątecznym, zapłaty do magać się można dopiero w najbliższym dniu powszednim. Również wszystkie inne czynności dotyczące weksłu, w szczególności przedstawienie do przyjęcia i dokonanie protestu, mogą być przedsiębiorane jedynie w dniu powszednim.

Jeżeli ostatni dzień czasokresu, w przeciągu którego czynność ma być przedsięwzięta, przypada w ustawowym dniu świątecznym, czasokres przedłuża się do najbliższego dnia powszedniego. Dni świąteczne, przypadające w ciągu czasokresu, mają być wliczone z wyjątkiem czasokresów, wymienionych w art. 37, 43 i 44.

Art. 79. Do czasokresów ustawowych lub w wekslu oznaczonych nie wlicza się dnia początkowego.

Nie są dopuszczalne dni ulgowe ani na podstawie ustawy ani według uznania sędziego.

Dział XIV.

Kolizja ustaw.

Art. 80. Zdolność osoby do zaciągania zobowiązań wekslowych ocenia się według ustaw państwa, którego jest obywatelem. Jeżeli te ostatnie uznają ustawę innego państwa za właściwą, należy ją zastosować.

Kto według ustawy, określonej w poprzednim ustępie, nie ma zdolności wekslowej, mimo to jest ważnie zobowiązany, jeśli zaciągnął zobowiązanie na obszarze państwa, według którego ustaw posiadałby zdolność wekslową.

Art. 81. Formę oświadczenia wekslowego ocenia się podług ustaw państwa, na którego obszarze oświadczenie było podpisane.

Do ważności zobowiązań, zaciągniętych zagranicą przez obywatela polskiego wobec obywatela polskiego, wystarczy zachowanie przepisów niniejszego prawa.

Art. 82. Formę protestu i czasokresy do protestu, tudzież formę innych czynności potrzebnych do wykonania lub zachowania praw wekslowych ocenia się podług ustaw państwa, na którego obszarze protest ma być dokonany lub czynność przedsięwzięta.

Art. 83. Ważności oświadczeń wekslowych, dokonanych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami niniejszego prawa, nie uwłacza okoliczność, że inne oświadczenia wekslowe, dokonane poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej, nie odpowiadają przepisom miejsca ich dokonania, byleby odpowiadały przepisom niniejszego prawa.

Dział XV.

Protest.

Art. 84. Protest sporządza notariusz lub sąd.

Art. 85. Protest zawiera:

- 1) nazwisko osoby, która żąda protestu, oraz osoby, przeciw której protest ma być dokonany;
- 2) stwierdzenie, że osoba, przeciw której protest jest skierowany, nie uczyniła zadość wezwaniu do niej wystosowanemu, wraz z jej oświadczeniem, albo stwierdzenie, że jej nie zastało, albo że nie można było odnaleźć lokalu jej przedsiębiorstwa lub mieszkania;
- 3) oznaczenie miejsca i dnia, w którym wezwanie wystosowano lub bezskutecznie usiłowano wystosować;
- 4) oznaczenie, ile i jakie egzemplarze weksłu przedstawiono;

5) podpis organu, sporządzającego protest, pieczęć urzędową i liczbę porządkową protestu.

Jeżeli trasat zażąda, aby mu weksel nazajutrz przedstawiono powtórnie do przyjęcia, należy żądanie takie zaznaczyć w proteście.

Art. 86. Przedstawienie wekslu, wezwanie do wydania egzemplarza lub oryginału, tudzież wszystkie inne czynności zachowawcze przedsiębrać należy w braku osobnego wskazania w wekslu, — w lokalu przedsiębiorstwa, a gdyby nie można było odszukać takiego lokalu—w mieszkaniu osoby, do której wezwanie ma być wystosowane. W innym miejscu n. p. „na giełdzie” można tych czynności dokonać jedynie za zgodą stron interesowanych.

Organ protestujący obowiązany jest przedsiębrać poszukiwania celem wykrycia lokalu przedsiębiorstwa albo mieszkania osoby, do której wezwanie ma być wystosowane, i odpowiada za szkodę, spowodowaną brakiem należytej staranności lub uwagi. Jednakże zaniedbanie lub niedokładność poszukiwań nie może nigdy stanowić przyczyny nieważności protestu.

Art. 87. Protest należy wypisać na odwrotnej stronie wekslu albo na osobnej karcie, połączonej z wekslem. Jeżeli na odwrotnej stronie niema żadnych oświadczeń, należy zacząć spisywanie protestu od brzegu, w przeciwnym zaś razie bezpośrednio po ostatnim oświadczeniu.

Jeżeli protest ma być spisany albo kontynuowany na osobnej karcie dodatkowej, należy kartę tę połączyć z wekslem w ten sposób, aby nie było wolnych miejsc na odwrotnej stronie wekslu, a połączenie wekslu z kartą dodatkową było przepieczęto-

wane stemplem urzędowym lub przepisane treścią aktu protestowego.

Art. 88. Jeden dokument protestowy wystarczy nawet wtedy, gdy wezwanie wystosowano na podstawie jednego wekslu do większej liczby osób.

Jeżeli zobowiązanemu przedstawia się równocześnie kilka egzemplarzy wekslu albo oryginał i odpis, wystarczy umieszczenie protestu na jednym egzemplarzu lub oryginale. Na innych egzemplarzach lub odpisie organ protestujący zaznaczy, gdzie protest zamieszczono lub, że go umieszczono na oryginale, i tę uwagę podpisze.

Art. 89. Jeżeli protest ma być dokonany z powodu częściowej odmowy przyjęcia wekslu, należy sporządzić odpis wekslu, zawierający wszystkie indosy i oświadczenia, i wypisać protest na tym odpisie lub na załączonej z nim karcie dodatkowej, a sporządzenie protestu zaznaczyć na oryginale.

Protest z powodu niewydania oryginału w myśl art. 67 ust. 2 wypisać należy na odpisie lub na załączonej z nim karcie.

Kartę, zawierającą protest, należy połączyć z odpisem w sposób, wskazany w art. 87 ust. 2.

Art. 90. Organ, sporządzający protest, jest upoważniony i obowiązany do odbioru zapłaty i pokwitowania.

Art. 91. Jeżeli organ, sporządzający protest, nie zastanie osoby, do której wezwanie ma być wystosowane, w jej lokalu przedsiębiorstwa lub mieszkaniu, powinien pozostawić tam zawiadomienie o dokonaniu protestu, zawierające nazwisko i miejsce

zamieszkania posiadacza wekslu, istotną treść wekslu, nazwisko i lokal urzędowy organu protestującego.

Art. 92. Przy dokonywaniu czynności zachowawczych notariusz może posługiwać się pomocnikami, którym prezes sądu okręgowego na wniosek notariusza nada do tego upoważnienie.

Za działalność pomocnika w tym zakresie jest odpowiedzialny notariusz solidarnie z pomocnikiem.

Art. 93. Organ, sporządzający protest, obowiązany jest przechowywać osobno odpisy protestów wraz z wypisem istotnych cech wekslu, zaopatrzone liczbą porządkową, i składać je w porządku chronologicznym, w jakim zostały dokonane.

Interesowanym mogą być na żądanie wydawane proste lub uwierzytelnione odpisy tych dokumentów.

Dział XVI.

Weksle zaginione.

Art. 94. Ten, komu weksel zaginął, może żądać od sądu powiatowego (sądu pokoju) miejsca płatności wekslu uznania zaginionego wekslu za umorzony.

We wniosku należy podać istotną treść wekslu oraz uprawdopodobnić utratę wekslu i interes prawny, który uzasadnia żądanie umorzenia.

Sąd ogłosi w dzienniku, przeznaczonym do ogłoszeń sądowych, tudzież w piśmie miejscowem, przeznaczonem do ogłoszeń rejestrowych, wezwanie, aby posiadacz wekslu zaginionego zgłosił się w przeciągu dni sześćdziesięciu i okazał sądowi weksel.

Czasokres ten biegnie od dnia płatności wekslu, a gdyby wniosek uczyniono po płatności lub, gdyby

termin płatności w wekslu nie był oznaczony, — od dnia ogłoszenia. Końcowy dzień czasokresu powinien być w ogłoszeniu oznaczony według daty kalendarza.

Jeżeli w przeciągu czasokresu, oznaczonego w wezwaniu, nikt się nie zgłosi z wekslem, sąd wyda orzeczenie, uznające weksel za umorzony.

Jeżeli natomiast posiadacz wekslu zgłosi się przed wydaniem orzeczenia, sąd zaniecha dalszego postępowania po przesłuchaniu interesowanych i po okazaniu wekslu żądającemu umorzenia.

Zarówno o wdrożeniu postępowania, jakoteż o jego wyniku zawiadomi sąd trasata i wszystkich dłużników wekslowych, wskazanych przez żądającego umorzenia wekslu.

Art. 95. Dłużnik wekslowy i trasat, który po otrzymaniu zawiadomienia o wdrożeniu postępowania płaci weksel, czyni to na własne niebezpieczeństwo; wolno mu jednak sumę wekslową złożyć do depozytu sądowego miejsca płatności ze skutkiem, uwalniającym od zobowiązania.

Art. 96. Po ogłoszeniu wezwania o okazanie wekslu i po terminie jego płatności żądający umorzenia może domagać się od akceptanta złożenia do depozytu sądowego albo zapłaty za zabezpieczeniem; prawo wyboru służy dłużnikowi. Złożenie do depozytu zwalnia i w tym przypadku od zobowiązania.

Art. 97. W toku postępowania o umorzenie wekslu można wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciw wystawcy i indosantom, jeśli akceptant, a w braku przyjęcia trasat pomimo wezwania nie złożył sumy wekslowej do depozytu sądowego ani nie do-

kona zapłaty za zabezpieczeniem. Odmowę należy stwierdzić protestem na podstawie odpisu weksłu. Do poszukiwania zwrotnego stosuje się postanowienia artykułu poprzedniego.

Art. 98. Na podstawie orzeczenia, uznającego weksel za umorzony, można wykonywać wszystkie prawa z weksłu.

TYTUŁ II.

Weksel własny.

Art. 99. Weksel własny zawiera:

1. nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono,
2. przyrzeczenie bezwarunkowe zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej;
3. oznaczenie terminu płatności;
4. oznaczenie miejsca płatności;
5. nazwisko osoby, na której rzecz, lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
6. oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu;
7. podpis wystawcy.

Art. 100. Nie będzie uważany za weksel własny dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w poprzednim artykule, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących:

Weksel własny bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem.

W braku osobnego oznaczenia miejsca wystawienia weksłu uważa się za miejsce jego płatności, oraz za miejsce zamieszkania wystawcy.

Weksel własny, nie zawierający miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanym obok nazwiska wystawcy.

Kto umieścił podpis na dokumencie, który nie zawierał wszystkich cech weksłu własnego, odpowiada wekslowo, chyba że udowodni, że dokument później wypełniony niezgodnie z jego wolą. Wobec nabywcy w dobrej wierze, na którego weksel przeszedł po wypełnieniu, odpowiada pomimo nieprawego wypełnienia.

Art. 101. Do weksłu własnego mają zastosowanie postanowienia o wekslu trasowanym, o ile z istotą tegoż weksłu nie zostają w sprzeczności i odnoszą się do:

- indosu (art. 10—19),
- poręki wekslowej (art. 29—31),
- płatności (art. 32—36),
- zapłaty (art. 37—41),
- zwrotnego poszukiwania z powodu niezapłacenia (art. 42—49, 51—53),
- zapłaty przez wyłączenie (art. 54, 58—62),
- odpisów (art. 66 i 67),
- falszów (art. 68 i 69),
- przedawnienia (art. 70—74),
- roszczenia z tytułu niesłusznego zubożenia (art. 75),
- zdolności wekslowej (art. 76),
- podpisu nieumiejącego pisać (art. 77),
- dni świątecznych, liczenia czasokresów i zakazu dni ulgowych (art. 78 i 79),
- kolizji ustaw (art. 80—83).

Również odnoszą się do weksłu własnego przepisy o wekslu umiejscowionym (art. 4 i 26), o za-

strzeżeniu ośetek (art. 5), o różnicach w oznaczeniu sumy wekslowej (art. 6), o skutkach podpisu osoby, nie mającej zdolności wekslowej (art. 7), lub osoby, działającej bez pełnomocnictwa albo przekraczającej jego granice (art. 8), o protestach (art. 84—93), z tą różnicą, że protest ma być sporządzony przeciw wystawcy, o wekslach zaginionych (art. 94—98).

Art. 102. Odpowiedzialność wystawcy weksłu własnego jest taka sama, jak akceptanta weksłu trasowanego, zarówno co do zakresu, jak i co do czasu trwania.

Weksle własne, opiewające na pewien czas po okazaniu, powinny być przedstawione w ciągu czasokresów, oznaczonych w art. 22 do zaznaczenia wizy. Czasokres po okazaniu zaczyna biec od daty wizy, podpisanej przez wystawcę. Jeżeli wystawca wzbrania się umieścić wizę lub zaopatrzyć ją datą, odmowę stwierdzić należy protestem (art. 24); od daty protestu zaczyna biec czasokres.

TYTUŁ III.

Dział I.

Przepisy tymczasowe.

Art. 103. Aż do wydania jednolitej ustawy cywilnej i procesowej pozostają w mocy obowiązującej dotychczasowe przepisy ustaw cywilnych i procesowych, które, prócz wymienionych w art. 70, 71 i 72, także innym środkiem procesowym i egzekucyjnym przyznają równy skardze wpływ na rozpoczęcie i przerwę przedawnienia.

W szczególności:

1) na obszarze, na którym obowiązuje niemiecka procedura cywilna, § 209 L. 1, 3, 5 niem.

kod. cywilnego, §§ 281 i 693 niem. procedury cywilnej oraz § 13 rozporządzenia Rady Związkowej z dnia 9 września 1915 r. (Dz. Ustaw Rzeszy str. 562);

2) na obszarze, na którym obowiązuje austriacka procedura cywilna, art. XLV ustawy zaprowadzającej procedurę cywilną;

3) na obszarze, na którym obowiązuje rosyjska procedura cywilna, postanowienia procedury cywilnej, dotyczące wniosku o udzielenie klauzuli egzekucyjnej i doręczenia nakazu egzekucyjnego na podstawie weksłu.

Dział II.

Przepisy końcowe.

Art. 104. Prawo niniejsze wchodzi w życie dnia 1 stycznia 1925 roku.

Art. 105. Z chwilą wejścia w życie niniejszego prawa tracą moc wszystkie obowiązujące dotąd na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej ustawy, rozporządzenia i dekrety odnoszące się do weksli.

W szczególności tracą moc:

- 1) ustawa wekslowa austriacka, wprowadzona pat. ces. z 15 stycznia 1850 r. Dz. p. p. № 51, tudzież wszystkie dotyczące weksli nowele i dodatkowe rozporządzenia;
- 2) ustawa wekslowa niemiecka z 15 lutego 1850 r. wraz z wszystkimi nowelami i późniejszymi ustawami;
- 3) postanowienia francuskiego code de commerce art. 110—189 wraz z wszystkimi nowelami oraz rozporządzeniem o protestach;
- 4) ustawa wekslowa rosyjska z 1902 r. wraz z wszystkimi dodatkowymi ustawami.

Art. 106. Zamiast postanowień ustaw wekslowych, powołanych w innych ustawach i rozporządzeniach, wchodzą w życie odpowiednie postanowienia niniejszego prawa.

W szczególności:

- 1) w art. 182 ust. 5 austr. ust. handlowej wchodzi postanowienia art. 12 i 13 ust. 2 niniejszego prawa;
- 2) w art. 305 ust. 1 austr. ust. handlowej wchodzi postanowienia art. 12 i 13 ust. 2, 15, 39 ust. 3 niniejszego prawa;
- 3) w art. 305 ust. 2 austr. ust. handlowej wchodzi postanowienia art. 94—95, 96 ust. 1 i 97 niniejszego prawa;
- 4) w § 26 ust. 1 austr. ustawy o domach składowych wchodzi postanowienia art. 15 ust. 1 prawa niniejszego;
- 5) w § 39 ust. 1 tejże ustawy wchodzi postanowienia art. 94—97 niniejszego prawa;
- 6) w § 222 niemieckiej ustawy handlowej wchodzi postanowienia art. 12 i 13 ust. 2 i 15 niniejszego prawa;
- 7) w § 365 niemieckiej ustawy handlowej wchodzi postanowienia art. 12, 13 ust. 2, 15 i 39 ust. 3 niniejszego prawa.

Art. 107. Prawo niniejsze nie narusza przepisów ustawowych, dotyczących postępowania w sprawach wekslowych, ani też ustaw i rozporządzeń skarbowych o opłatach państwowych i samorządowych od weksli i protestów.

Art. 108. Osobne rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spra-

wiedliwości oznaczy dni powszednie, które ze względu na spełnianie czynności wekslowych mają być zrównane z ustawowemi dniami świątecznemi.

Art. 109. Oznaczenie organu sądowego oraz godzin dokonywania protestu zastrzega się osobnemu rozporządzeniu, które wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 110. Osobne rozporządzenie, które wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, może wprowadzić sporządzanie protestów przez urzędy pocztowe.

Art. 111. Wykonanie niniejszego prawa powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Grabski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Józef Kiedroń*

Minister Sprawiedliwości: *Wł. Wyganowski*

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 14 listopada 1924 r.

o prawie czekowym.

(Dz. Ust. 1924 r. № 100, poz. 927).

Na mocy art. 1 E. p. 5 i art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. № 71, poz. 687) oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 1924 r. stanowią co następuje:

Tytuł I. Forma.

Art. 1. Czek zawiera:

- a) umieszczoną w tekście nazwę „czek”;
- b) nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata),
- c) podpis wystawcy;
- d) bezwarunkowe polecenie zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- e) wskazanie miejsca i daty wystawienia czeku; jeżeli miejsca wystawienia nie oznaczono, jest niem miejsca, wskazane obok podpisu wystawcy.

Art. 2. Jako trasata można wskazać:

- a) państwowy lub samorządowy zakład kredytowy;
- b) pozostające pod nadzorem czy Państwa, czy organów samorządowych, czy innego zrzeszenia publiczno-prawnego zakład kredytowy lub kasę oszczędności;
- c) firmę zarejestrowaną, której sama nazwa wskazuje czynności bankierskie jako przedmiot przedsiębiorstwa.

Art. 3. Czek jest płatny za okazaniem.

Art. 4. Polecenie zapłaty, któremu brak jednego z warunków, wymienionych w artykułach poprzednich, nie jest ważne jako czek.

Art. 5. Czek może być wystawiony na określoną osobę, na jej zlecenie lub na okaziciela.

Wystawca może wymienić siebie samego jako odbiorcę zapłaty lub wystawić czek na własne zlecenie.

Czek, wystawiony na określoną osobę z dodaniem wyrazów „lub okazicielowi” albo innego zwrotu równoznacznego, jako też czek, nie wskazujący, komu ma być uiszczona zapłata, jest płatny okazicielowi.

Nieważny jest czek na okaziciela, w którym wystawca jest zarazem trasatem.

Art. 6. Czek jest płatny w miejscu wystawienia. Można wskazać w nim wyraźnie inne miejsce płatności lub wymienić je obok nazwiska trasata.

Art. 7. Czek, w którym sumę wypisano głoskami i liczbami, w razie niezgodności ważny jest na sumę wypisaną głoskami.

W razie niezgodności sum wypisanych kilkakrotnie głoskami lub kilkakrotnie liczbami, czek jest ważny na sumę mniejszą.

Art. 8. Czek nie ulega przyjęciu.

Tytuł II. Indos.

Art. 9. Czek, nie opiewający na okaziciela, można przynieść za pomocą indosu (żyra).

Jeżeli wystawca zamieścił w czeku wyrazy „nie na zlecenie” lub zastrzeżenie równoznaczne, można przynieść czek tylko ze skutkami cesji.

Art. 10. Indos powinien być bezwarunkowy. Warunki, od których uzależniono indos, nie mają znaczenia prawnego.

Indos częściowy jest nieważny.

Nieważny jest również indos na okaziciela oraz indos, dokonany przez trasata.

Indos na rzecz trasata ma znaczenie pokwitowania, chyba że trasat ma kilka zakładów, a czek indosowano na rzecz zakładu, znajdującego się w innym miejscu, niż miejsce płatności.

Art. 11. Indos powinien być wypisany na czeku lub na złożonej z nim karcie dodatkowej (przydłużku) i podpisany przez indosanta.

Indos jest ważny i wtedy, gdy indosatarjusz nie jest oznaczony, albo gdy indosant ograniczył się do samego podpisu swego na odwrotnej stronie czeku lub przydłużka (indos in blanco czyli otwarty).

Art. 12. Indos przenosi wszystkie prawa z czeku. Jeżeli indos jest in blanco, posiadacz czeku może:

- a) wypełnić indos nazwiskiem własnym lub innej osoby;
- b) indosować czek dalej na inną osobę lub in blanco;
- c) przenieść czek na inną osobę bez wypełnienia indosu in blanco i bez indosowania.

Art. 13. Będzie uważany za prawnego posiadacza, kto ma czek i wykaże prawo swoje nieprzerwanym szeregiem indosów, choćby ostatni indos był in blanco. Gdy po indosie in blanco zamieszczono dalszy indos, uważa się, że indosant, który go podpisał, nabył czek na mocy indosu in blanco. Przekreślone indosy uważa się za nieistniejące.

Jeżeli kto utracił posiadanie czeku, posiadacz, który wykaże swe prawo według przepisów poprzedniego ustępu, będzie obowiązany do wydania czeku jedynie wtedy, gdy go nabył w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się ciężkiego niedbalstwa.

Art. 14. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „waluta do odebrania”, „do inkasa”, „per procura” lub też inną wzmiankę, oznaczającą tylko pełnomocnictwo (indos zastępczy), natenczas posiadacz może wykonać wszystkie prawa z czeku; może go jednak indosować tylko ze skutkami indosu zastępczego (art. 30).

Tytuł III. Przedstawienie do zapłaty.

Art. 15. Czeki, wystawione i płatne w Polsce, powinny być pod rygorem utraty regresu do indosantów i poręczycieli przedstawione do zapłaty w ciągu dni 10, jeżeli są płatne w miejscu wystawienia, w innych zaś przypadkach — w ciągu dni 20 od wystawienia.

Czeki zagraniczne, płatne w Polsce, powinny być przedstawione do zapłaty w ciągu 30 dni, a jeżeli są wystawione poza Europą, — w ciągu 60 dni od wystawienia.

Przy obliczaniu okresów nie wlicza się dnia wystawienia. Jeżeli ostatni dzień okresu przypada na ustawowy dzień świąteczny, okres przedłuża się do najbliższego dnia powszedniego.

Jeżeli czek jest płatny zagranicą, prawo miejsca płatności rozstrzyga o okresie przedstawienia. Gdyby prawo to nie zawierało w tym względzie postanowień, stosować się będzie przepisy ustępów poprzednich.

Art. 16. Przedstawienie czeku izbie rozrachunkowej, w której trasat ma rachunek, jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty.

Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości ustali, które instytucje są izbami rozrachunkowymi.

Art. 17. Jeżeli w miejscu płatności czeku obowiązuje kalendarz odmienny od kalendarza miejsca wystawienia, to dzień wystawienia przelicza się na dzień, odpowiadający mu w kalendarzu miejsca płatności i podług tego oblicza się okres przedstawienia.

Tytuł IV. Zapłata.

Art. 18. Trasat może przy zapłacie żądać wydania czeku, pokwitowanego przez posiadacza.

Posiadacz nie może odmówić przyjęcia zapłaty częściowej.

W razie częściowej zapłaty trasat może żądać zaznaczenia tego na czeku i osobnego pokwitowania.

Art. 19. Trasat obowiązany jest przy zapłacie sprawdzić prawidłowość kolejności indosów, lecz nie ma obowiązku badać prawdziwości podpisów indosantów.

Jeżeli trasat zapłacił osobie, wykazującej się nieprzerwanym szeregiem indosów, wolny jest od odpowiedzialności, chyba że działał w złej wierze lub też dopuścił się ciężkiego niedbalstwa.

Art. 20. Stosunek prawny między wystawcą a trasatem rozstrzyga o obowiązku trasata wobec wystawcy co do zapłaty czeku, chyba że przepisy niniejszego prawa zwalniają go od obowiązku zapłaty.

Art. 21. Trasat jest obowiązany odmówić zapłaty, jeśli doszło do jego wiadomości, że ogłoszono upadłość wystawcy.

Art. 22. Odwołanie czeku jest ważne:

- a) jeżeli czek odwołano po upływie okresu, przeznaczonego do przedstawienia, albo w razie gdyby okresu tego nie zachowano; w tym razie ważność odwołania rozpoczyna się z upływem okresu do przedstawienia;
- b) przy czekach, opiewających na nazwisko lub zlecenie, a przesłanych przez wystawcę bezpośrednio trasatowi, jeżeli nastąpiło przed doręczeniem czeku odbiorcy zapłaty.

Od chwili ważnego odwołania trasat nie ma prawa ani obowiązku zapłaty czeku.

Sam upływ okresu do przedstawienia czeku, którego nie odwołano, nie wpływa ani na prawo, ani na obowiązek zapłaty, jeśli umowa między wystawcą a trasatem nie stanowi inaczej.

Art. 23. Wystawca, tudzież każdy posiadacz czeku może przez umieszczenie wprost na pierw-

szej stronie zastrzeżenia „tylko dla obrachunku” lub „przełać na rachunek” i t. p. zabronić trasatowi zapłaty czeku w gotówce. W tym razie czek może służyć tylko do rozrachunku z trasatem lub z osobą, która ma u niego rachunek, lub z członkiem izby rozrachunkowej, mieszczącej się w miejscu płatności.

Jeżeli trasat sam jest członkiem izby rozrachunkowej, może przy przedstawieniu wskazać na czeku członka izby, jako płatnika.

Przeprowadzenie rozrachunku uważa się za zapłatę czeku.

Zakaz zapłaty nie może być cofnięty.

Trasat odpowiada za szkodę, wynikłą skutkiem przekroczenia zakazu.

Tytuł V. Odpowiedzialność.

Art. 24. Wystawca i indosanci odpowiadają solidarnie wobec posiadacza czeku za zapłatę sumy czekowej.

Wystawca nie może zwolnić się od tej odpowiedzialności; zastrzeżenie temu przeciwne nie ma znaczenia prawnego.

Indosant może zwolnić się od tej odpowiedzialności, dodając do indosu wyrazy „bez odpowiedzialności”, „bez rękojmi” lub zastrzeżenie równoznaczne. Jeżeli zabronił dalszego indosowania, nie odpowiada wobec następnych indosatarjuszy w większym zakresie, niż wobec swego bezpośredniego indosatarjusza.

Art. 25. Narówni z wystawcą lub indosantem odpowiada solidarnie ten, kto poręczył za wystawcę lub indosanta, podpisując się na czeku lub przydłużku, „jako poręczyciel”, lub umieszczając przy swym podpisie równoznaczny dodatek.

Jeżeli poręczyciel nie wskazał, na czyj rachunek poręki udziela, ręczy za wystawcę. Poręczeniem za wystawcę jest także sam podpis na przedniej stronie czeku, opiewającego na okaziciela.

Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby zobowiązanie, za które ręczy, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Porękę może dać osoba trzecia lub nawet osoba, na czeku podpisana. Poręczenie trasata nie ma znaczenia prawnego.

Art. 26. Kto podpisał czek jako zastępca innej osoby, nie będąc do tego upoważnionym, odpowiada według prawa czekowego solidarnie.

Również zastępca, który przekroczy zakres swego upoważnienia, odpowiada wpelni za zobowiązanie czekowe.

Art. 27. Zobowiązania czekowe może zaciągać każdy, o ile może się zobowiązywać według przepisów prawa cywilnego.

Jeżeli na czeku znajdują się podpisy osób, niezdolnych do zaciągnięcia zobowiązań, zobowiązania z innych podpisów są mimo to ważne.

Art. 28. Sfałszowanie jakiegokolwiek podpisu, nawet wystawcy, nie uchybia ważności innych podpisów.

W razie zmiany treści czeku osoby, które podpisały go po dokonaniu zmiany, odpowiadają według treści zmienionej; osoby, które czek poprzednio podpisały, odpowiadają według pierwotnej treści.

Art. 29. Posiadacz czeku może dochodzić roszczeń przeciw jednemu lub kilku dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowią-

zali. Poręczyciel, który czek wykupił, może dochodzić roszczeń przeciw osobie, za którą ręczy, i przeciw jej poprzednikom. Dochodzenie sądowe roszczeń przeciw jednemu dłużnikowi nie tamuje dochodzenia przeciw innym, nawet przeciw następcom tego dłużnika, przeciw któremu w pierw skierowano dochodzenie.

Art. 30. Wobec posiadacza dłużnik czekowy nie może zasłaniać się zarzutami, opartymi na osobistych stosunkach z posiadaczami poprzednimi, chyba że przeniesienie czeku nastąpiło wskutek porozumienia na szkodę dłużnika.

Jeżeli praw z czeku dochodzi indosatarjusz na mocy indosu zastępczego, dłużnicy czekowi mogą zasłaniać się zarzutami służącymi im przeciwko indosantowi.

Tytuł VI. Zwrotne poszukiwanie.

Art. 31. Posiadacz czeku może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciwko indosantom, wystawcy, tudzież innym zobowiązanym z czeku, jeżeli czek został przedstawiony do zapłaty przed upływem okresu przedstawienia, a zapłata nie nastąpiła.

Przedstawienie oraz nieotrzymanie zapłaty winno być stwierdzone:

- a) albo aktem publicznym (protest z powodu niezapłacenia),
- b) albo oświadczeniem trasata na czeku, datowanym, z wymienieniem dnia przedstawienia,
- c) albo oświadczeniem izby rozrachunkowej, datowanym, a potwierdzającym, że czek został we właściwym czasie złożony do rozrachunku i że go nie wykupiono.

Przy czekach rozrachunkowych odmowa przeprowadzenia żądanego rozrachunku ma skutki prawne niezapłacenia, jeżeli rozrachunek ten miał być przeprowadzony z trasatem, lub z osobą, która ma u niego rachunek, albo z członkiem izby rozrachunkowej, znajdującej się w miejscu płatności.

Art. 32. Sporządzenie protestu oraz spisanie zastępującego protest oświadczenia powinno nastąpić przed upływem okresu do przedstawienia i to najpóźniej w pierwszym dniu powszednim po przedstawieniu.

Sposób sporządzenia protestu określały przepisy o proteście wekslowym.

Jeżeli czek jest płatny zagranicą, prawo miejsca płatności rozstrzyga o tem, jakich czynności potrzeba do wykonania lub zachowania praw czekowych, oraz o tem, w jakim czasie i w jaki sposób czynności te mają być wykonane.

Art. 33. Posiadacz czeku powinien o niezapłaceniu zawiadomić swojego indosanta i wystawcę w ciągu czterech dni powszednich, następujących po dniu protestu lub oświadczenia, a w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów”—po dniu przedstawienia.

Każdy indosant powinien w ciągu dwóch dni podać do wiadomości swego poprzednika, że otrzymał zawiadomienie indosanta, który go poprzedza.

Zawiadomienie można skutecznie w jakikolwiek bądź sposób, nawet przez proste odesłanie czeku. Obowiązany do zawiadomienia ma udowodnić, że dokonał tego w przepisany czasie.

Termin jest zachowany, jeżeli pismo, zawierające zawiadomienie, oddano na pocztę w ciągu przepisane go okresu.

Kto nie zawiadomi w czasie powyżej oznaczonym, nie traci praw z czeku, odpowiada jednak za szkodę, spowodowaną przez swoje niedbalstwo, do wysokości sumy, na jaką czek opiewa.

Art. 34. Wystawca albo indosant może przez zastrzeżenie „bez kosztów”, „bez protestu” lub innz równoznaczne zwolnić posiadacza od sporządzenie protestu i zastępującego protest oświadczenia, jaka warunku zwrotnego poszukiwania.

Zastrzeżenie, pochodzące od wystawcy, ważne jest wobec wszystkich dłużników czekowych. Gdyby mimo zastrzeżenia posiadacz sporządził protest lub postarał się o zastępujące protest oświadczenie, sam ponosi koszty. Jeżeli zastrzeżenie pochodzi od indosanta, koszty obciążają wszystkich dłużników czekowych.

Art. 35. Posiadacz czeku może żądać od zwrotnie zobowiązanego:

- a) niezapłaconej sumy czekowej;
- b) procentu prawnego (ustawowego) od dnia przedstawienia czeku;
- c) kosztów protestu lub zastępującego protest oświadczenia, zawiadomienia poprzednika i wystawcy tudzież innych kosztów;
- d) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi $\frac{1}{6}$ od sta od niezapłaconej sumy i nie może przekroczyć tej stopy w żadnym przypadku.

Art. 36. Kto czek wykupił, może żądać od swoich poprzedników:

- a) całkowitej sumy zapłaconej;
- b) procentu prawnego (ustawowego) od powyższej sumy, licząc od dnia wykupienia;

- c) własnych kosztów;
- d) obliczonej według przepisu artykułu poprzedniego prowizji komisowej od niezapłaconej sumy.

Art. 37. Dłużnik czekowy, przeciw któremu wykonywa się lub wykonywać można poszukiwanie zwrotne, może żądać, aby mu za zapłatą sumy regresowej wydano czek, protest, tudzież na koszt dłużnika rachunek pokwitowany.

Indosant, który czek wykupił, może przekreślić indos własny oraz indosy swoich następców.

Art. 38. Jeżeli przedstawienie czeku, protest lub oświadczenie trasata z powodu przeszkody nieprzewyciężonej (siły wyższej) nie mogą być dokonane w okresach przepisanych, okresy te przedłużają się.

Posiadacz obowiązany jest zawiadomić bezzwłocznie swego indosanta i wystawcę o wypadku siły wyższej i zawiadomienie takie z dodaniem miejsca, daty i swego podpisu zaznaczyć na czeku; ponadto należy stosować postanowienia art. 33.

Po ustaniu siły wyższej posiadacz czeku powinien bezzwłocznie przedstawić czek do zapłaty, a w razie potrzeby sporządzić protest.

Jeżeli siła wyższa trwa dłużej, niż 30 dni po okresie, przeznaczonym do przedstawienia, można wykonywać zwrotne poszukiwanie bez przedstawienia czeku i bez protestu.

Nie uważa się za wypadki siły wyższej okoliczności osobistych, dotyczących posiadacza czeku lub też osoby, której posiadacz zlecił przedstawienie lub sporządzenie protestu.

Tytuł VII. Wtóröpisy.

Art. 39. Z wyjątkiem czeku na okaziciela każdy czek, wystawiony w Polsce, a płatny w innym państwie, może być wystawiony w kilku jednobrzmiących egzemplarzach.

Egzemplarze te powinny być ponumerowane i to w samej treści, gdyż inaczej każdy z nich uważa się za czek odrębny.

Art. 40. Zapłata, dokonana za przedstawieniem jednego egzemplarza, zwalnia również wtedy, gdy niema na czeku zastrzeżenia, że taka zapłata unieważnia zobowiązania z innych egzemplarzy.

Indosant, który przeniósł egzemplarze na różne osoby, jako też następni indosanci odpowiadają z wszystkich podpisanych przez siebie egzemplarzy, których im nie zwrócono.

Tytuł VIII. Czeki zaginione.

Art. 41. Ten, komu czek zaginął, może żądać od sądu pokoju (sądu powiatowego) miejsca płatności uznania zaginionego czeku za umorzony.

We wniosku należy podać istotną treść czeku oraz uprawdopodobnić jego utratę oraz interes prawny który uzasadnia żądanie umorzenia.

Sąd ogłosi w dzienniku, przeznaczonym do ogłoszeń sądowych, tudzież w piśmie miejscowem, przeznaczonem do ogłoszeń rejestrowych, wezwanie, aby posiadacz czeku zaginionego zgłosił się w przeciągu dni 60 i okazał czek sądowi. Okres ten biegnie od dnia ogłoszenia. Ostatni dzień okresu powinien być oznaczony w ogłoszeniu datą.

Jeżeli w przeciągu tego okresu nikt się nie zgłosi z czekiem, sąd wyda orzeczenie, uznające czek za umorzony.

Jeżeli natomiast posiadacz czeku zgłosi się przed wydaniem orzeczenia, sąd umorzy dalsze postępowanie po przesłuchaniu interesowanych i po okazaniu czeku osobie, żądającej jego umorzenia.

Zarówno o wdrożeniu postępowania, jakoteż o jego wyniku sąd zawiadomi trasata i wszystkich dłużników czekowych, wskazanych przez osobę, żądającą umorzenia.

Art. 42. Trasat oraz dłużnik czekowy, który płaci czek po otrzymaniu zawiadomienia o wdrożeniu postępowania, czyni to na własne niebezpieczeństwo; wolno mu jednak sumę czekową złożyć do depozytu sądowego miejsca płatności i tem samem zwolnić się od zobowiązania.

Art. 43. Jeżeli po ogłoszeniu wezwania żądającego umorzenia zgłosi się do trasata z żądaniem zapłaty, trasat może złożyć sumę czekową do depozytu lub zgłaszającemu się zapłacić ją za zabezpieczeniem.

Gdyby trasat jednego i drugiego odmówił, żądający umorzenia może na podstawie odpisu czeku sporządzić protest lub uzyskać na tym odpisie oświadczenie trasata, a następnie wykonać poszukiwanie zwrotne; może jednak domagać się od zwrotnie zobowiązanych jedynie złożenia do depozytu albo zapłaty za zabezpieczeniem, według wyboru dłużnika.

Art. 44. Na podstawie orzeczenia, uznającego czek za umorzony, można wykonywać wszystkie prawa z czeku.

Tytuł IX. Przedawnienie.

Art. 45. Roszczenia zwrotne posiadacza przeciw indosantom i wystawcy przedawniają się w sześć miesięcy od końca okresu przedstawienia.

Roszczenia indosantów między sobą i przeciw wystawcy przedawniają się w sześć miesięcy od dnia, w którym indosant wykupił czek, albo w którym doręczono mu skargę.

Przy obliczeniu tych okresów nie wlicza się dnia, który stanowi początek okresu.

Art. 46. Przedawnienie roszczeń czekowych przerywają jedynie:

- a) wytoczenie skargi;
- b) zgłoszenie roszczenia w postępowaniu upadłościowym lub układowem;
- c) przypozwanie ze strony pozwanego lub oznajmienie sporu;
- d) uznanie piśmienne roszczenia.

Art. 47. Przerwane przedawnienie zaczyna biec na nowo:

- a) w przypadku wniesienia skargi i nienależytego popierania sporu—od ostatniej czynności procesowej; nowe przedawnienie przerywa się przez podjęcie procesu;
- b) w przypadku zgłoszenia w postępowaniu upadłościowym lub układowem — od chwili zakończenia postępowania, a w razie zaprzeczenia zgłoszonej wierzytelności — od chwili zaprzeczenia;
- c) w przypadku przypozwania lub oznajmienia sporu—od prawomocnego ukończenia sporu;
- d) w przypadku uznania — od daty dokumentu.

Art. 48. Przerwa przedawnienia ma skutek jedynie w stosunku do tego dłużnika czekowego, którego dotyczy przyczyna przerwy.

Art. 49. Bieg przedawnienia nie ulega zawieszeniu.

Tytuł X. Roszczenia z tytułu niesłusznego z bogacenia się.

Art. 50. Wystawca, którego zobowiązanie czekowe zgasło wskutek przedawnienia lub wskutek zaniedbania aktów zachowawczych, jest zobowiązany wobec posiadacza czeku, o ile z bogacił się niesłuszenie z jego szkodą.

Roszczenie z tytułu niesłusznego z bogacenia się przedawnia się w trzy lata od dnia zgaśnięcia zobowiązania czekowego.

Tytuł XI. Skutki braku pokrycia.

Art. 51. Jeżeli zapłata czeku nie nastąpiła z powodu, iż wystawca, wystawiając czek, nie miał u trasa potrzebego funduszu do rozporządzenia, lub z powodu, iż po wystawieniu czeku rozporządził pokryciem, odpowiada wobec posiadacza za wszelką szkodę, co najmniej zaś powinien zapłacić mu sześć procent od niepokrytej sumy. Roszczenia powyższe przedawniają się w przeciągu trzech lat od dnia, w którym trasat odmówił zapłaty.

W przypadkach powyższych wystawca ulega nadto—o ile ten czyn nie stanowi przestępstwa cięższą karą zagrożonego — karze aresztu do sześciu tygodni i grzywnie do 5000 zł. lub jednej z tych kar, chyba

że, wystawiając czek, miał uzasadnioną podstawę do liczenia na pełne pokrycie w chwili przedstawienia, a brakło go z przyczyn od niego niezależnych.

Tytuł XII. Zbieg ustaw.

Art. 52. Zdolność osoby do zaciągania zobowiązań czekowych ocenia się podług prawa państwa, którego jest obywatelem. Jeżeli to prawo uznaje ustawę innego państwa za właściwą, należy zastosować tę ustawę.

Kto wedle ustawy, określonej w poprzednim ustępie, nie ma zdolności czekowej, jest ważnie zobowiązany, jeśli zaciągnął zobowiązanie na obszarze państwa, którego ustawa przyznaje mu zdolność czekową.

Art. 53. Czek może być ważnie wystawiony na każdą osobę, która może być trasatem według prawa miejsca wystawienia lub według prawa miejsca płatności.

Art. 54. Formę oświadczenia czekowego ocenia się według prawa państwa, na którego obszarze oświadczenie podpisano; jednak zachowanie formy, przepisanej prawem miejsca płatności, wystarczy do ważności oświadczenia.

Art. 55. Do ważności zobowiązań, zaciągniętych zagranicą przez obywatela polskiego wobec obywatela polskiego, wystarczy zachowanie formy, przepisanej niniejszem prawem.

Art. 56. Ważności oświadczeń czekowych, dokonanych w Polsce zgodnie z formą przepisaną w niniejszem prawie, nie uwłacza okoliczność, że inne

oświadczenia czekowe, dokonane zagranicą, nie odpowiadają ani przepisom miejsca ich dokonania, ani przepisom miejsca płatności, byleby odpowiadały formie przepisanej niniejszem prawem.

Tytuł XIII. Przepisy procesowe.

Art. 57. Właściwość sądów dla sporów o roszczenia na podstawie niniejszego prawa ocenia się podług przepisów o właściwości sądów w sprawach wekslowych.

Jeżeli się wykonywa poszukiwanie zwrotne, stosować należy odpowiednie przepisy o postępowaniu w sprawach wekslowych.

Tytuł XIV. Przepisy przejściowe.

Art. 58. Aż do wydania jednolitej ustawy cywilnej i procesowej pozostają w mocy obowiązującej dotychczasowe przepisy ustaw cywilnych i procesowych, które, prócz wymienionych w art. 46 i 47, także innym środkiem procesowym i egzekucyjnym przyznają równy skardze wpływ na rozpoczęcie i przerwę przedawnienia.

W szczególności:

1) na obszarze, na którym obowiązuje niemiecka procedura cywilna, § 209 L. 1, 3, 5 niem. kod. cywilnego, §§ 281 i 693 niem. procedury cywilnej oraz § 13 rozporządzenia Rady Związkowej z dnia 9 września 1915 r. (Dz. Ustaw Rzeszy str. 562);

2) na obszarze, na którym obowiązuje austriacka procedura cywilna, art. XLV ustawy zaprowadzającej procedurę cywilną;

3) na obszarze, na którym obowiązuje rosyjska procedura cywilna, postanowienia procedury cywilnej, dotyczące wniosku o udzieleniu klauzuli egzekucyjnej i doręczenia nakazu egzekucyjnego na podstawie weksłu.

Art. 59. Prawo niniejsze wchodzi w życie dnia 1 stycznia 1925 r.

Z tą chwilą tracą moc obowiązujące dotąd w Polsce przepisy, odnoszące się do czeków, z wyjątkiem przepisów o opłatach państwowych i samorządowych.

Art. 60. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oznaczy dni powszednie, które w sprawach, przewidzianych przez niniejsze prawo, mają być zrównane z ustawowymi dniami świątecznymi.

Art. 61. Wykonanie niniejszego prawa powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów

i Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Sprawiedliwości: *Wł. Wyganowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Józef Kiedroń*

U s t a w a

z dnia 26 października 1924 r.

o opłatach stemplowych od weksli w obecnie obowiązującym brzmieniu*).

(Dz. U. R. P. № 38, poz. 313).

Art. 1. Weksle ciągnięte (przekazowe) i proste (własne), wystawione w kraju, jak również weksle, wystawione zagranicą, lecz płatne w kraju, podlegają następującej opłacie:

Przy sumie weksłu do złotych:	Stawka wynosi:	
	zł.	gr.
30		10
60		20
90		30
120		40
150		50
210		70
300	1	—
400	1	20
500	1	50
600	1	80
700	2	10
800	2	40
900	2	70
1000	3	—

Od każdego dalszego 1000 zł. przypada opłata w kwocie 3 zł., przyczem niecały 1000 zł. liczy się za cały.

*) Patrz Rozp. Min. Skarbu i Sprawiedliwości z dn. 19 maja 1924 r. i z dn. 28 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 50, poz. 513 i 515).

Gdy termin płatności weksla przypada później, niż w trzy miesiące od daty wystawienia, albo gdy weksla z oznaczonym terminem płatności, albo płatnego za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, nie przedstawiono do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia, należy opłacić podwójną, względnie ponowną stawkę.

Weksle, wystawione bez określenia kwoty długu (niewypełnione, blanco weksle) opłaca się tak jakoby opiewały na 2500 zł. Najpóźniej w przeciągu ośmiu dni po wpisaniu kwoty długu należy w drodze dopłaty uiszczyć się z całkowitej opłaty, przewidzianej niniejszą ustawą, o ile kwota długu przewyższa 500.000 mk.

Weksle, nie zawierające daty wystawienia i płatności, względnie jednej z tych dat, opłaca się zgóry dwukrotną stawkę.

Weksel, wystawiony lub akceptowany przez Skarb Państwa albo instytucję państwową, opłacie nie podlega.

Art. 2. Weksle, wystawione i płatne zagranicą, lecz przesłane do kraju, podlegają połowie opłaty, unormowanej w art. 1.

Art. 3. Każdy dalszy egzemplarz weksla, jakoteż wszystkie żyrowane kopje weksla podlegają tej samej opłacie, co egzemplarz pierwszy, jednakże w razie wystawienia weksla w dwóch lub więcej egzemplarzach, egzemplarz, wystawiony jedynie w celu akceptacji zagranicą, nie podlega opłacie, gdy na jego pierwszej stronie umieszczono napis, że weksel został wystawiony jedynie w celu akceptacji, i gdy odwrotną stronę weksla zupełnie przekreślono.

Art. 4. Każda w kraju uskuteczniiona prolongata weksli, wymienionych w art. 1, podlega opłacie, unormowanej w art. 1.

Prolongata weksli, wymienionych w art. 2 podlega połowie tej opłaty.

Art. 5. Akcept, indos, poręczenie i pokwitowanie, umieszczone na wekslu, nie podlegają opłacie.

Art. 6. Opłaty stemplowe, przypadające od weksli, wystawionych na walutę zagraniczną, oblicza się według skali przerachowania jej na walutę polską, ustanowionej przez Ministerstwo Skarbu.

Art. 7. Do uiszczenia opłaty, przypadającej od weksli, obowiązani są solidarnie wystawca weksla, wszyscy, którzy weksel podpisali, akceptowali lub indosowali, oraz posiadacz weksla. Obowiązek ich wszakże odnosi się tylko do opłat, które miały być uiszczone przed nabyciem, względnie przed dalszym odstąpieniem weksla przez nich.

Art. 8. Opłatę należy uiszczyć:

- 1) przy wekslach, wystawionych w granicach Rzeczypospolitej, przed położeniem pierwszego podpisu;
- 2) przy wekslach, wystawionych zagranicą, przed upływem dni ośmiu od chwili otrzymania weksla z zagranicy, a w każdym razie przed puszczaniem go w obieg przez pierwszego nabywcę.

Dopłatę należy uiszczyć:

- 1) przy wekslach, płatnych za okazaniem, lub w pewien czas po okazaniu, a nie przedstawionych do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia (art. 1 ust. 3),

najdalej drugiego dnia po upływie tego terminu;

- 2) przy wekslach z oznaczonym terminem płatności, a nie przedstawionych do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia (art. 1 ust. 3), najdalej drugiego dnia po upływie terminu załozenia protestu;
- 3) przy prolongatach, przed umieszczeniem wzmianki o prolongacie.

Art. 9. Opłatę uiszcza się przez użycie urzędowego blankietu wekslowego, markami stempłowemi lub gotówką. Szczegółowe przepisy w tym względzie wyda Minister Skarbu

Sporządzenie weksla w myśl przepisów niniejszej ustawy bez zachowania wymagań formalnych ustawy wekslowej rosyjskiej 1903 r. na obszarze b zaboru rosyjskiego nie pozbawia weksla rygoru, w tejsze rosyjskiej ustawie przewidzianego.

Art. 10. Osoby fizyczne i prawne, zajmujące się udzielaniem pożyczek za piśmiennem zobowiązaniem oraz skupem (dyskontem) i inkasem weksli, lub pośredniczące w skupie (dyskonce) i inkasie weksli, są obowiązane do prowadzenia w swoim lokalu handlowym ksiązek handlowych w taki sposób, aby każdego czasu z ksiązek wynikało:

- a) jakie weksle znajdują się w ich posiadaniu;
- b) daty wystawienia i płatności weksli,
- c) kwoty, na które weksel wystawiono;
- d) nazwisko dłużnika wekslowego.

Władzy skarbowej przysługuje każdego czasu prawo badania prawidłowego prowadzenia ksiązek oraz opłat wekslowych. W tym celu należy urzędnikowi skarbowemu, wylegitymowanemu poleceniem

władzy skarbowej, przedłożyć zarówno książki, jak i oryginalne weksle.

Przepisy te odnoszą się także do wymienionych w art. 17 dokumentów.

Art. 11. W razie nieuiszczenia opłaty, lub tylko częściowego uiszczenia, lub uiszczenia jej po upływie przepisane go terminu, lub w sposób nieprawidłowy (art. 9), każda z osób, w art. 7 wymienionych, niezależnie od solidarnego obowiązku zapłacenia nieuiszczonej opłaty, ulega karze pieniężnej, równającej się 50-ciokrotnemu iloczynowi kwoty nieuiszczonej lub tej, którą uiszczono po upływie przepisane go terminu, albo w sposób inny, niż to przewiduje ustawa.

Kto nie prowadzi przepisanej ksiązkowości wekslowej, fałszuje książkę, lub wzbrania się przedłożyć książki lub weksle i dokumenty oryginalne urzędnikowi skarbowemu, wylegitymowanemu poleceniem władzy skarbowej, podlega karze pieniężnej 13 zł. do 650 zł.

Ukaranemu za powyższe przewinienia po raz wtóry w przeciągu dwóch lat może być odebrane uprawnienie handlowe lub przemysłowe.

Równiej karze podlega ten, komu udowodnione zostanie ukrywanie nieopłaconych dostatecznie weksli w celu uszkodzenia Skarbu.

Art. 12. Nieuiszczoną opłatę i karę pieniężną wymierza władza skarbowa. Przeciw nakazowi płatniczemu można się odwołać do wyższej władzy skarbowej w ciągu miesiąca od dnia doręczenia nakazu. Odwołanie to należy wnieść do władzy skarbowej która wydała nakaz płatniczy.

Władze skarbowe, upoważnione do orzeczenia w zakresie ustawy niniejszej, wyznaczy Minister Skarbu.

W razie nieuiszczenia opłaty lub jej części w terminie, wskazanym w nakazie płatniczym, należą się odsetki zwłoki w wysokości 1⁰/₀ za miesiąc. Zaczęty miesiąc liczy się za cały.

Art. 13. Osoba, do której doszedł weksel nieopłacony lub opłacony niedostatecznie, wolna jest od kary pieniężnej, o ile w przeciągu ośmiu dni od chwili otrzymania weksla, w każdym zaś razie przedpuszczeniem go w dalszy obieg, uiszczyć przypadającą opłatę gotówką. W tym przypadku osoby, późniejszą w wekslu uczestniczące, będą również wolne od kary pieniężnej.

Art. 14. Zwrotu niewłaściwie uiszczonyj opłaty można żądać w ciągu roku od dnia uiszczenia opłaty.

Szczegółowe przepisy w tym względzie wyda Minister Skarbu.

Art. 15. Prawo Skarbu Państwa do żądania opłaty ulega przedawnieniu z upływem lat pięciu, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym powstał obowiązek uiszczenia opłaty.

Karalność przekroczeń niniejszej ustawy przedawnia się po upływie lat pięciu, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym zaszło naruszenie przepisu.

Bieg przedawnienia przerywa się przez wszelkie czynności urzędowe, zmierzające do ustalenia wysokości opłaty, lub do jej uiszczenia, względnie do nałożenia kary pieniężnej lub grzywny, gdy wiadomość o tych czynnościach doszła w drodze urzędowej do strony interesowanej.

Art. 16. Władze (państwowe i samorządowe) i urzędnicy tych władz, sądy i notariusze mają obowiązek w razie spostrzeżenia, że postanowieniom niniejszej ustawy nie uczyniono zadość, donieść o tem natychmiast właściwej władzy skarbowej I instancji.

Art. 17. Postanowienia niniejszej ustawy stosują się również:

- a) do przekazów i obligów, opiewających na pieniądze i płatnych okazicielowi lub przenośnych za pomocą indosów;
- b) do obligów, wystawionych przez kupców na pożyczki, udzielone im na zastaw towarów lub papierów wartościowych;
- c) do świadectw zastawnych składów towarowych (warantów), a to z chwilą umieszczenia pierwszego indosu, w której to chwili od podanej w indosie sumy wierzytelności, zabezpieczonej zastawem, opłatę stempłową uiszczyć należy.

Do przekazów, opiewających bądź na wyraźnie oznaczoną osobę fizyczną lub prawną, bądź na zlecenie lub na okaziciela, a sporządzonych na blankiecie firmy, uprawnionej do przyjmowania pieniędzy na cudzy rachunek, oraz zawierających w treści swej słowo „czek” i polecenie do odnośnej firmy natychmiastowej wypłaty pewnej sumy z wierzytelności przekazującego, stosują się wprawdzie przepisy niniejszej ustawy, jednak z tą różnicą, że od przekazów takich pobiera się stałą opłatę w kwocie 5 gr. Postanowienia niniejszego ustępu nie mają zastosowania, jeśli przekazy takie nie zawierają daty wystawienia, lub jeśli puszczono je w obieg przed

uwidocznioną na nich datą wystawienia; w tych bowiem wypadkach przekazy te podlegają takim samym opłatom stemplowym, jak weksle. Czeki Pocztowej Kasy Oszczędności są od opłaty stemplowej wolne*).

Art. 18. Wykonanie niniejszej ustawy należy do Ministra Skarbu i Ministra Sprawiedliwości, ewentualnie w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a na obszarze b. dzielnicy pruskiej — do Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 19. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w miesiąc od dnia ogłoszenia.

Z tą chwilą przestaje obowiązywać ustawa z dn. 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. № 83 poz. 553) o opłatach stemplowych od weksli oraz wszelkie dotychczasowe przepisy, dotyczące opłat stemplowych od dokumentów, wymienionych w art. 17 ustęp ostatni.

Marszałek: *Trąmpczyński*

Prezydent Ministrów: *Antoni Ponikowski*

Minister Skarbu: *Michalski*

Minister Sprawiedliwości: *Sobolewski*

Minister Przemysłu i Handlu:

w z. *Henryk Strasburger*

Minister b. Dzielnicy Pruskiej: *Wybicki*

*) Patrz ustawa z dn. 24 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. № 38 poz. 314).

Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra Sprawiedliwości

z dnia 13 maja 1922 r.

w obowiązującym brzmieniu wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu celem wykonania ustawy z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli.

(Dz. U. R. P. № 38 poz. 317).

Na mocy art. 18 ustawy z dn. 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli (Dz. U. R. P. z 1922 r. № 38, poz. 313), oraz art. 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. № 30 poz. 247) zarządza się co następuje:

I. Terminy. Weksle blanco.

(do art. 1, 8, 12—15 ustawy).

§ 1. Terminy, ustanowione w artykułach 1, 8, 12—15 ustawy o opłatach stemplowych od weksli (Dz. U. R. P. z 1922 r. № 38, poz. 313) liczą się w następujący sposób:

Termin, określony pewną ilością lat lub miesięcy, kończy się w dniu odpowiadającym kalendarzowo temu, od którego termin biegnie (np. termin

trzymiesięczny, rozpoczynający się dnia 10 stycznia, upływa z dniem 10 kwietnia). Jeśli takiego dnia nie ma w ostatnim miesiącu, termin kończy się w ostatnim dniu tego miesiąca (np. termin trzymiesięczny, rozpoczynający się dn. 30 listopada, upływa z dniem 28 lutego).

Do terminu, określonego pewną ilością dni, nie wlicza się dnia, od którego termin biegnie (np. przy wekslu, wystawionym zagranicą, otrzymanym dnia 1 stycznia, termin ośmiodniowy, wyznaczony do uiszczenia opłaty, upływa z dniem 9 stycznia).

(do art. 1 ustęp trzeci).

§ 2. Weksle, wystawione bez określenia kwoty długu, opłaca się stawką pojedynczą lub podwójną, stosownie do terminu płatności weksla. Jeśli weksle takie nie zawierają daty wystawienia i płatności, albo jednej z tych dat, uiszcza się zgóry podwójną stawkę (art. 1 ustęp czwarty ustawy).

W razie wpisania na wekslu, niewypełnionym kwotą długu, sumy wyższej niż 2500 zł. wysokość dopłaty zależy również od terminu płatności weksla.

Uzupełnienie weksla blanko kwotą długu niższą, jak 2500 zł. nie wpływa na zmniejszenie uiszczonej pierwotnie opłaty.

II. Podstawa obliczenia.

(do art. 6).

§ 3. Sumy pieniężne, służące za podstawę obliczenia opłaty, wyrażone w walucie zagranicznej, przelicza się na walutę polską według przeciętnego kursu giełdy warszawskiej w dniu bezpośrednio poprzedzającym dzień, w którym powstał obowiązek uisz-

czenia opłaty; jeśli kurs ten w chwili obliczenia opłaty nie był jeszcze znany, to można przyjąć kurs przeciętny o jeden dzień wcześniejszy. O ile w dniach tych nie było notowania, dokonuje się przeliczenia według kursu, ustalonego po raz ostatni w ciągu okresu sześć-miesięcznego, poprzedzającego dzień wskazany.

Jeśli w powyższym okresie nie było notowania, przyjmuje się wartość walut zagranicznych na podstawie wartości podanej przez obowiązującego do uiszczenia opłaty. Władza skarbową może jednak zażądać od płatnika przedstawienia zaświadczenia jednej z giełd, czynnych w Rzeczypospolitej, że wartość podana równa się rzeczywistej, lub może ustalić tę wartość w drodze dochodzeń, przeprowadzonych z urzędu.

W wypadkach, przewidzianych w art. 1 ustęp trzeci i w art. 8 ustęp pierwszy punkt 2) ustawy, za dzień powstania obowiązku do uiszczenia opłaty, uważa się — w celu ustalenia wartości walut zagranicznych — dzień faktycznego uiszczenia opłaty; jeśli opłaty w ustawowym terminie ośmiodniowym nie uiszczone — ostatni dzień tego terminu.

Jeśli suma weksla wyrażona jest w markach polskich, to przelicza się ją na złote, dzieląc przez 1.800.000.

III. Sposób uiszczenia opłat.

(do art. 9 ustawy).

Blankiety wekslowe.

§ 4. Opłaty stemplowe od weksli, wystawionych w granicach Rzeczypospolitej, uiszcza się zasadniczo przez użycie urzędowych blankietów wekslowych.

Opis, kategorie i sposób wymiany blankietów podane są w oddzielnym rozporządzeniu Ministra Skarbu.

Użycie i skasowanie znaczków stemplowych.

§ 5. Jeśli do wystawienia weksla w granicach Rzeczypospolitej (art. 8 ustęp pierwszy, punkt 1 ustawy) ma być użyty urzędowy blankiet wekslowy, niepokrywający w zupełności opłaty, przypadającej od weksla, to część, której jeszcze brakuje, uiszcza się przez naklejenie znaczków stemplowych, odpowiedniej wartości na blankiecie, na którym ma być wystawiony weksel, i przez skasowanie tych znaczków pieczęcią urzędową.

Znaczki stemplowe nakleja się na odwrotnej stronie blankietu wzdłuż górnego, węższego jego brzegu, rozpoczynając od strony lewej ku prawej, jedno obok drugich bez odstępu, a następnie w ten sposób w drugim szeregu pod tamtymi. Dwa brzegi pierwszego znaczka stemplowego muszą się pokrywać z lewym i górnym brzegiem blankietu.

Kasowania znaczków stemplowych dokonywają kasy skarbowe.

Skasowanie nie może być przedsięwzięte, jeśli na blankiecie przeznaczonym do wystawienia weksla, jest już podpis wystawcy, przyjemcy, lub indosanta albo jakiegokolwiek innej osoby. Wyjątki od tej zasady wskazane są w §§ 6 i 7 niniejszego rozporządzenia.

Znaczki stemplowe kasuje się przez odcisnięcie pieczęci urzędowej w ten sposób, aby część odcisku pozostała na znaczkach a część na otaczającym go papierze lub na sąsiednim znaczkach.

Datę skasowania, o ile nie jest uwidoczniła przez odcisk pieczęci, wpisuje urząd kasujący na każdym znaczkach cyframi, atramentem lub ołówkiem atramentowym.

§ 6. Przepisy § 5 należy analogicznie stosować w razie użycia nieurzędowych blankietów wekslowych lub zwykłego papieru do wystawienia weksla w granicach Rzeczypospolitej a także — z wyjątkiem przepisu, zawartego w ustępie czwartym, zdanie pierwsze tegoż § 5 — w przypadkach, określonych w art. 8 ustęp pierwszy, punkt 2) i ustęp drugi, punkt 1) i 2) ustawy t. j. przy uiszczaniu opłaty od weksli, wystawionych zagranicą, oraz od weksli, płatnych za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, a nieprzedstawionych do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia, i od weksli z oznaczonym terminem płatności, nieprzedstawionych do zapłaty z upływem trzech miesięcy od daty wystawienia. O ileby w tych przypadkach nie można było nakleić znaczków stemplowych na odwrotnej stronie weksla u góry, z powodu zapisania tej części papieru, nakleja się je bezpośrednio pod ostatnim wierszem pisma w taki sposób, aby ponad znacznikiem stemplowym nie pozostało miejsce wolne do napisania indosu lub innego dopisku.

§ 7. Przez naklejenie znaczków stemplowych na pierwszej stronie weksla i skasowanie ich pieczęcią urzędową w sposób, wskazany w §§ 5 i 6 zdanie ostatnie niniejszego rozporządzenia, uiszcza się również opłaty stemplowe od umieszczonych na wekslu prolongat (art. 4 i 8 ustęp drugi, punkt 3) ustawy).

§ 8. Naklejenie znaczków stemplowych na innym miejscu lub skasowanie ich przez samego płatnika albo przez urząd do tego nieupoważniony, będzie uważane za niedopełnienie obowiązku opłaty stemplowej.

Uiszczanie opłat w gotówce.

§ 9. Opłatę stemplową od weksła lub prolongaty można uiszczyć także w gotówce przez wniesienie do kasy skarbowej.

Wpłata następuje na podstawie deklaracji, która ma zawierać:

- 1) imię i nazwisko płatnika i miejsce jego zamieszkania,
- 2) kwotę wpłaconej opłaty, wyrażoną cyframi i słowami,
- 3) cel wpłaty.

W punkcie 3) należy wyszczególnić:

- a) datę wystawienia weksła lub zamieszczenia prolongaty,
- b) termin płatności weksła lub czas prolongaty,
- c) kwotę długu wekslowego.

Kasa skarbową zamieszcza pokwitowanie na odwrotnej stronie weksła, a w braku miejsca, na przydłużku (allonge).

§ 10. W sposób, wskazany w § 9 niniejszego rozporządzenia, należy uiszczyć opłatę w przypadku określonym w art. 13 ustawy, bez względu na jej wysokość.

Uiszczanie opłat stemplowych od dokumentów, podlegających takiej samej opłacie jak weksle.

§ 11. Postanowienia §§ 5 do 10 niniejszego rozporządzenia stosują się również do dokumentów,

wymienionych w art. 17 ustęp pierwszy ustawy, oraz do tych przekazów, które wedle art. 17 ustęp drugi ustawy podlegają takim samym opłatom jak weksle.

Uiszczanie opłat od czeków.

§ 12. Od czeków, które wedle art. 17 ustęp drugi zdanie pierwsze ustawy, podlegają opłacie stałej w kwocie 5 gr. uiszcza się opłatę znaczkami stemplowymi przez naklekanie ich na odwrotnej stronie czeku i przez ich skasowanie.

Uiszczanie ma nastąpić przy czekach, wystawianych w granicach Rzeczypospolitej, przed ich wystawieniem, a przy czekach, wystawionych zagranicą, przed upływem dni 8 od chwili otrzymania czeku z zagranicy, a w każdym razie przed przedstawieniem go do zapłaty, względnie przed puszczeniem go do obiegu przez pierwszego nabywcę.

Skasowanie znaczków stemplowych następuje przez wpisanie na znaczkach stemplowych daty skasowania i nazwiska lub firmy wystawcy czeku, a przy czekach zagranicznych daty skasowania i nazwiska lub firmy pierwszego nabywcy, przyczem część nazwiska lub firmy winna przechodzić na papier otaczający znaczek.

Celem ułatwienia wskazanego wyżej sposobu uiszczania opłat od czeków, władza skarbową może zezwolić firmom uprawnionym do przyjmowania pieniędzy na cudzy rachunek, na pobór tych opłat od klientów już przy wydaniu im swych blankietów czekowych.

Sposób poboru opłat, terminy wpłacania ich do kas skarbowych i t. d., określone będą w udzielonych zezwoleniach.

Podania o zezwolenie należy składać u władzy skarbowej I instancji.

Zezwolenia na bezpośrednie uiszczanie opłat (należytości) stemplowych od czeków, udzielone na zasadzie dotychczas obowiązujących przepisów, tracą swą ważność z dniem wejścia w życie ustawy.

IV. Przepisy kompetencyjne.

(do art. 11, 12 i 14).

§ 13. Wymierzenie opłaty i kar pieniężnych, przewidzianych w art. 11 ustawy, należy do zakresu działania władzy skarbowej I instancji, u której należy także składać prośby o zwrot opłaty lub zapłaconej kary pieniężnej.

Decyzję, orzekającą odebranie uprawnienia handlowego lub przemysłowego (art. 11 ustęp trzeci ustawy) na terenie b. zaboru rosyjskiego, może jedynie wydać na wniosek władzy skarbowej II instancji ta władza przemysłowa, do której należy udzielenie odnośnych uprawnień; w zastosowaniu zaś do innych kategorii uprawnień, których wydanie należy do kompetencji władz skarbowych, — władza skarbo- wa II instancji w porozumieniu z władzą przemysłową II instancji.

Na terenie b. zaboru austriackiego i pruskiego odnośną decyzję wydaje władza przemysłowa II instancji na wniosek władzy skarbowej II instancji.

§ 14. Odwołanie od nakazu płatniczego, od orzeczenia w przedmiocie kary pieniężnej oraz od decyzji odmownej na prośbę o zwrot opłaty należy wnieść do władzy skarbowej I instancji w ciągu miesiąca od dnia doręczenia nakazu lub decyzji.

W tym samym terminie należy wnieść do władzy skarbowej II instancji odwołanie od decyzji, orzekającej odebranie uprawnienia handlowego lub przemysłowego.

Orzeczenie na odwołanie, określone w ustępie poprzednim, zdanie ostatnie, wydaje Ministerstwo Przemysłu i Handlu lub Ministerstwo Skarbu, w zależności od pochodzenia decyzji pierwotnej, uwzględniając warunek wzajemnego porozumienia.

§ 15. O ile w ustawie lub w rozporządzeniu niniejszem jest mowa o „władzy skarbowej I instancji”, należy przez to rozumieć: w Warszawie—I urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych; w Łodzi—II urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych; na pozostałym obszarze b. dzielnicy rosyjskiej urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych; na obszarze b. dzielnicy austriackiej—dyрекcję okręgu skarbowego lub urząd wymiaru należytości; na obszarze województwa pomorskiego—urząd skarbowy podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, a na obszarze województwa poznańskiego, aż do czasu utworzenia takich samych urzędów, urząd opłat stemplowych i podatku spadkowego w Poznaniu.

O ile w rozporządzeniu niniejszem jest mowa o władzy skarbowej II instancji, należy przez to rozumieć izbę skarbową, a na obszarze Śląska Cieszyńskiego—Dyрекcję Skarbu w Cieszynie.

Przepisy końcowe.

§ 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie jednocześnie z ustawą z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli (Dz. U. R. P. r. 1922 № 38, poz. 313).

Jednocześnie z wejściem w życie tej ustawy, jako z nią sprzeczne przestają obowiązywać następujące przepisy dekretu № 446 Prezesa Tymczasowej Komisji Rządzącej Litwy Środkowej z dnia 27 grudnia 1921 r. w przedmiocie podatku stempowego D. Urz. T. K. R. z r. 1922 № 1 (51), a mianowicie artykuły 22 i 23, — ten ostatni, o ile dotyczy opłat stempowych od weksli.

Minister Skarbu: *Michalski*

Minister Sprawiedliwości: *Sobolewski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Stefan Ossowski*

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 13 maja 1922 r.

w przedmiocie blankietów wekslowych w obowiązującym brzmieniu.

(Dz. U. R. P. № 38, poz. 318).

Na mocy art. 9 ustawy z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stempowych od weksli (Dz. U. R. P. r. 1922 № 38, poz. 313) zarządza się co następuje:

§ 1. W celu ułatwienia uiszczenia opłat stempowych od weksli wprowadza się urzędowe blankiety wekslowe.

§ 2. Sprzedaż blankietów skuteczniają po cenach uwidocznionych na blankietach kasy skarbowe i dystrybutorzy, upoważnieni przez urząd skarbowy podatków i opłat stempowych (dyrekcję okręgu skarbowego) do sprzedaży znaczków stempowych za prowizją.

§ 3. Zepsute blankiety wekslowe mogą być wymieniane na nowe blankiety tej samej kategorii lub innych kategorii, pokrywające wartość wymienionego blankietu wraz z nalepionymi na nich znaczkami stempowymi, jednak pod warunkiem, że na wekslu niema jeszcze żadnego podpisu.

Prośby o wymianę (wolne od opłaty stemplowej) wraz z mającemi się wymienić blankietami należy składać: na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej — w tym urzędzie skarbowym podatków i opłat skarbowych (w Warszawie w I, w Łodzi w II urzędzie skarbowym, a na obszarze b. dzielnicy austriackiej — w tej dyrekcji okręgu skarbowego (urządzie wymiaru należytości), w których okręgu petent mieszka.

W prośbie należy wymienić dokładnie ilość sztuk blankietów i ich kategorie, a ewentualnie także ilość sztuk i wartość nalepionych znaczków stemplowych, oraz dokładny adres petenta.

Przy wymianie blankietów i znaczków stemplowych potrąca się koszty produkcji, których wysokość podaną będzie w obwieszczeniach, zamieszczonych w urzędach skarbowych i kasach skarbowych.

Przeciw orzeczeniu odmownemu na prośbę o wymianę można się odwołać w ciągu miesiąca, licząc od dnia następnego po doręczeniu orzeczenia, do izby skarbowej — a na Śląsku Cieszyńskim do Dyrekcji Skarbu w Cieszynie.

Odwołanie należy wnieść do tego urzędu, który wydał odmowne orzeczenie.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą jednocześnie z ustawą z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli (Dz. U. R. P. r. 1922 № 38, poz. 313).

Minister Skarbu: *Michalski*

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 28 maja 1924 r.

w przedmiocie blankietów wekslowych w walucie złotowej.

(Dz. U. R. P. № 50, poz. 515).

Na mocy art. 9 ustawy z dnia 26 października 1921 r. o opłatach stemplowych od weksli (Dz. U. R. P. z 1922 r. № 38, poz. 313) oraz § 14 niemieckiej ustawy o opłatach stemplowych od weksli w brzmieniu ogłoszenia z dnia 21 lipca 1909 roku (Dz. Pr. str. 825) zarządza się co następuje:

§ 1. Dnia 1 lipca 1924 roku wypuszcza się w obieg 24 kategorie urzędowych blankietów wekslowych wartości 10, 20, 30, 40, 50 i 70 groszy oraz 1, 1·20, 1·50, 1·80, 2·10, 2·40, 2·70, 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30 i 60 złotych.

Wszystkie wymienione kategorie blankietów wekslowych mają wymiar 28×11,5 cm. rysunek ich zaś wymiar 9,8×3,5 cm.

Rysunek blankietów wekslowych groszowych (kategorie od 1 do 6 włącznie) przedstawia kompozycję giloszową.

W górnym kole mieści się ustawowy orzeł biały, w dolnym cyfra „.....” i napis „groszy”.

Pośrodku na ciemnym tle widnieje napis „Opłata stemplowa” cyfra i napisy „gr. gr.”.

Po lewej stronie rysunku umieszczono tekst weksła pismem angielskim „Cena „.....” gr. Blankiet przy sumie weksła do „.....” złotych z terminem trzymiesięcznym”.

Cyfry zmieniają się zależnie od wielkości sumy wekslowej i opłaty stemplowej.

Całość rysunku utrzymana w kolorze granatowym.

Rysunek siedmiu dalszych kategorii (wartości od 1 do 270 złotych włącznie) przedstawia kompozycję giloszową.

W górnym kole mieści się ustawowy orzeł biały, w dolnym cyfra „.....” i napis „złotych”.

Pośrodku na ciemnym tle widnieje napis: Opłata stemplowa” cyfra i napisy „zł. zł.”.

Po lewej stronie rysunku umieszczono tekst weksła pismem angielskim „Cena „.....” zł. Blankiet przy sumie weksła do „.....” złotych z terminem trzymiesięcznym”.

Cyfry zmieniają się zależnie od wielkości sumy wekslowej i opłaty stemplowej.

Całość rysunku utrzymana w kolorze granatowo-różowym.

Rysunek pozostałych jedenastu kategorii (wartości od 3 do 60 złotych włącznie) przedstawia kompozycję giloszową.

W górnym kole mieści się ustawowy orzeł biały, w dolnym cyfra „.....” i napis „złotych”.

Pośrodku na czerwonym tle widnieje napis „Opłata stemplowa” cyfra i napisy: „zł. zł.”.

Po lewej stronie rysunku umieszczono tekst weksła pismem angielskim: „Cena „.....” zł.

Blankiet przy sumie weksła do „.....” złotych z terminem trzymiesięcznym.

Cyfry zmieniają się zależnie od wielkości sumy wekslowej i opłaty stemplowej.

Całość rysunku utrzymana w kolorze zielonoczerwonym.

§ 2. Począwszy od dnia 1 lipca 1924 r. opłat stemplowych od weksli nie można uiszczać przez użycie urzędowych blankietów wekslowych, których cena wyrażona jest w walucie markowej.

Przepisy o wymianie tych blankietów wydane zostaną równocześnie z przepisami o wymianie znaczków stemplowych w walucie markowej.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie dnia 1 lipca 1924 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Minister Skarbu: *W. Grabski*

N O W A USTAWA WEKSŁOWA.

Uwagi wstępne.

Nowa ustawa weksłowa została opracowana przez naszą komisję kodyfikacyjną na podstawie t. zw. konwencji haskiej z r. 1912. Owa konwencja była uwieńczeniem prac międzynarodowych skierowanych ku unifikacji prawa weksłowego. Konwencję z r. 1912 w przedmiocie prawa weksłowego podpisali przedstawiciele 27 państw. Konwencję zawarły prawie wszystkie państwa kontynentu europejskiego, państwa środkowej i południowej Ameryki, z państw azjatyckich—Japonja, Chiny i Sjam. Do umowy haskiej nie przystąpiły jednak Anglja i Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

Pracę unifikacyjną kontynuuje Liga Narodów. Z jej inicjatywy ma być zwołana nowa konferencja, na którą zaproszono również Polskę.

Nasza komisja kodyfikacyjna dobrze uczyniła, że opracowała nową ustawę weksłową nie czekając na wynik prac w tym przedmiocie Ligi Narodów. Dla Państwa Polskiego ogłoszenie jednolitej ustawy weksłowej było sprawą niecierpiącą zwłoki: na terytorjum państwa obowiązują aż cztery ustawy weksłowe. Przyjęcie za podstawę nowej ustawy weksłowej konwencji haskiej z r. 1912 należy uważać również

za krok słuszny, gdyż wspomniana konwencja wobec odmowy udziału w niej krajów grupy anglo-amerykańskiej, jest asymilacją systemu niemieckiego i francuskiego—a więc systemów obowiązujących na terenie Państwa Polskiego.

Niżej usiłujemy dać krótki wykład najważniejszych kwestji nowego prawa wekslowego przez zestawienie jego przepisów z przepisami dotąd obowiązującego w granicach b. Królestwa Polskiego francuskiego Code de commerce z r. 1807.

Data wejścia w życie nowej ustawy wekslowej: 1 stycznia 1925 r.

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

1. W y r a z „w e k s e l”.

Według dotychczasowej ustawy wyraz weksel niekoniecznie powinien być figurować w dokumencie, by ten ostatni miał moc prawną wekslu.

Dokument, który nie zawiera wyrazu „weksel”, nie ma mocy zobowiązania wekslowego (art. 1 i 99).

2. O p r o c e n t o w a n i e .

Oprocentowanie sumy wekslowej było w myśl dotychczasowej ustawy niedopuszczalne.

W wekslu, płatnym za okazaniem, lub w pewien czas po okazaniu może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu takie zastrzeżenie uważa się za nienapisane.

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

Stopa procentowa winna być określona w wekslu, w braku jej określenia wynosi 6 od sta.

Odsetki biegą od daty wystawienia wekslu, jeżeli niewskazano innej daty.

Zabrania się oprocentowania sumy wekslu przed terminem płatności (art. 5).

3. I n d o s .

Według starej ustawy indos musiał obowiązkowo być pełny.

Indos może być in blanco. Nie trzeba więc będzie dopisywać szablonowych słów: „ustępuje na zlecenie etc.” (art. 12).

4. O b i e g o w o ś ć .

Dotychczas brak było przepisów, na mocy których można było zakazać żyrowania weksli.

Przewidziana jest możliwość przez umieszczenie wyrazu „nie na zlecenie”, zakazu indosowania weksli (art. 10).

5. I n d o s z a s t a w n i c z y .

Brak przepisów.

Ustawa wprowadza narówni z indosami pełnymi, również indosy zastawne, przyczem w wypadkach indosu zastawnego posiadacz musi wykonać wszystkie prawa z wekslem, jak z indosem związane, z tą jedynie róż-

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

nicą, że indos tego, który otrzymuje weksle z mocy indosu zwyczajnego, ma znaczenie zwyczajnej cesji (art. 18),

6. Indos po terminie płatności i po proteście.

W starej ustawie brak wyraźnych przepisów w tej materji.

Zostało sprecyzowane, jakie skutki ma indos po terminie płatności i po proteście, a mianowicie postanowiono, że indos po terminie płatności ma te same skutki, co indos przed terminem. Indos jednak po proteście z powodu niezapłacenia lub po upływie czasokresu, ustanowionego dla protestu, ma tylko skutki zwykłej cesji (art. 19).

7. Termin do zapłaty wekslu, płatnego za okazaniem.

Żądać zapłaty lub przyjęcia należy w ciągu 6 miesięcy od daty wystawienia, pod utratą regresu do indosantów, a nawet wystawcy, o ile ten dostarczył pokrycie. Czasokres ten zwiększa się do 8 mies. względnie roku, gdy weksel

Weksel za okazaniem jest płatny przy przedstawieniu. Wnien być przedstawiony do zapłaty w przeciągu 6 miesięcy od dnia wystawienia. **Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy czasokres. Czasokres taki mogą indosanci skrócić** (art. 33).

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

nie jest ciągniony z Europy (art. 160).

8. Termin dla przedstawienia wekslu do zapłaty.

Okaziciel wekslu powinien żądać zapłaty w dniu upływu jego terminu. Ten nakaz jest pozbawiony sankcji, t. j. nie są wskazane skutki niewykonania nakazu (art. 162).

Posiadacz wekslu powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Przedstawienie wekslu w izbie rozrachunkowej jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty (art. 37).

Niewykonanie przez posiadacza tego obowiązku pociąga za sobą poważne skutki. Dłużnik wekslowy może (nie musi!) w tym wypadku złożyć sumę wekslową do depozytu sądu miejsca płatności na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza (nie odpowiada np. za spadek waluty!). W ten sposób dłużnik, bez zwykłych formalności zaofiarowania i znaczenia za pośrednictwem reagenta i bez wyroku sądowego, zwalnia się od długu. Istnieje jeszcze jeden bardzo poważny skutek nieprzedstawienia wekslu do zapłaty w przepisany terminie, o ile chodzi o weksle z zastrzeżeniem, że ich posia-

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

dacz jest zwolniony od protestu („bez kosztów”, „bez protestu”); posiadacz tego rodzaju weksli traci prawo do indosantów, wystawcy i innych dłużników wekslowych z wyjątkiem akceptanta (i wystawcy wekslu prostego).

9. Czy wierzyciel wekslowy jest obowiązany do przyjęcia części waluty wekslowej?

Kwestja nierozstrzygnięta.

Kwestja rozwiązana stanowczo: posiadacz **nie może odmówić** przyjęcia zapłaty częściowej (art. 38).

10. W jakiej walucie należy płaćć weksel?

„Weksel wypłacony być winien w monecie, jaką oznacza” (art. 143). Ten przepis nie wyzerpuje kwestji.

Przepisy w tej materji są wyrażne i kompletne. Jeżeli weksel opiewa na walutę obcą, dłużnik może mimo to zapłacić weksel w walucie krajowej według kursu waluty w dniu zapłaty. Jeżeli jednak w tekście wekslu istnieje dodatek: „w efektywnej walucie”, w „efektywnych frankach, dolarach...” i t. p., dłużnik musi płaćć zgodnie z tą klauzulą (art. 40).

11. Czy dopuszczalny jest regres kaucyjny?

Jeżeli trasat odmówił przyjęcia

Jeżeli trasat odmówił przyjęcia i posiadacz sporządził z te-

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

i posiadacz sporządził z tego powodu protest, posiadacz może w drodze regresu żądać od indosantów i wystawcy, by dali poręczenie dla zapewnienia zapłaty wekslu w terminie (regres kaucyjny), lub też — by weksel natychmiast zapłacili wraz z kosztami. Wybór należy do zobowiązanych z wekslu (art. 120).

go powodu protest, posiadaczowi służy jedynie regres płatnicy, t. j. może on żądać od indosantów, wystawcy i innych dłużników wekslowych tylko natychmiastowej zapłaty. Tak samo postąpić może w razie niewypłacalności trasata lub ogłoszenia upadłości wystawcy wekslu, który zabroniono przedstawiać do przyjęcia (art. 42).

12. W jakim terminie należy sporządzić protest z powodu nieprzyjęcia.

Brak przepisów.

Termin dla protestu z powodu nieprzyjęcia jest wyznaczony tylko w tych wypadkach, gdy weksel musi być przedstawiony do przyjęcia (o ile istnieje w tekście zobowiązania wekslowego nakaz przedstawienia wekslu do przyjęcia lub jeśli chodzi o weksel płatny w pewnym terminie po okazaniu). W tych przypadkach protest z powodu nieprzyjęcia powinien być doko-

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

nany w czasie przeznaczonym do przedstawienia go do przyjęcia (art. 43).

13. W jakim terminie należy sporządzić protest z powodu niezapłacenia?

Najpóźniej trzeciego dnia powszedniego po terminie płatności. Np.: jeśli termin płatności jest 1-go stycznia, protest winien być sporządzony najpóźniej 4 stycznia (Rozp. Jenerał-Gubernatora Warszawskiego z r. 1915).

W dniu wymagalności zapłaty lub w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Np. jeśli termin płatności jest 1 stycznia, protest winien być sporządzony najpóźniej 3 stycznia (art. 43).

14. Czy dla wykonania regresu protest jest zawsze niezbędny?

Sporządzenie protestu z powodu nieprzyjęcia nie zwalnia posiadacza od obowiązku sporządzenia protestu z powodu niezapłacenia. Nawet w wypadku upadłości trasata lub wystaw-

Protest z powodu nieprzyjęcia zwalnia od protestu z powodu niezapłacenia. W wypadku ogłoszenia trasatowi lub wystawcy upadłości jest również zbędny protest z powodu niezapłacenia (art. 43).

Wystawca albo indosant może przez klauzulę „bez kosztów” „bez protestu” lub inne równo-

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

cy protest winien być sporządzony (art. 163).

Czy osoby zobowiązane z weksłu mogą przy zaciągnięciu zobowiązania wekslowego zwalniać posiadacza od protestu,— ta kwestja jest w starej ustawie wekslowej jest nierozstrzygnięta.

znaczne zwolnić posiadacza od protestu z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia jako warunku zwrotnego poszukiwania (art. 45).

15. Obowiązek zawiadomienia swego indosanta i wystawcy o nieprzyjęciu lub niezapłaceniu weksłu.

Nie zna notyfikacji.

Ten obowiązek istnieje. Szczegółowo i przejrzyście określa go art. 44.

Jakie są skutki niezawiadomienia? Jeżeli posiadacz weksłu nie zawiadomił w ciągu dni 4 swego indosanta (tego, kto mu weksel ustąpił) i wystawcy lub jeżeli zawiadomiony indosant nie zawiadomił z kolei w ciągu dwóch dni swego indosanta — winny niezawiadomienia w czasie przepisany, jakkolwiek nie traci praw z weksłu, to jednak jest odpowiedzialny za szkodę, spo-

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

wodowaną przez swoje niedbalstwo do wysokości sumy, na jaką weksel opiewa. Przykład. Indosant w czasie, w którym należało go notyfikować posiadał fundusz wystawcy. Wskutek braku notyfikacji, indosant pozwolił wystawcy ten fundusz wycofać. Wystawca staje się niewypłacalnym. Rzeczony indosant jest zmuszony weksel zapłacić z własnych funduszy. Jest to strata spowodowana niedbalstwem tego, kto był obowiązany indosanta notyfikować. Wobec tego ma indosant skargę o szkodę przeciwko winnemu tego niedbalstwa (art. 44 in fine).

16. Zakres roszczeń przy regresie.

Suma wekslowa; odsetki od tej sumy, poczynając od dnia protestu; koszty sądowe i inne, związane z poszukiwaniem należności (art. 184 i 185).

Suma wekslowa wraz z odsetkami jeżeli je zastrzeżono; procent ustawowy **od dnia płatności**; koszt protestu, zawiadomienie poprzednika i wystawcy, tudzież inne koszty; *provizja komisowa*, która w braku umowy wynosi $\frac{1}{60}$ od sumy wekslowej (niezależnie od czasu, który upłynął od dnia płatności do dnia uzyskania poszukiwanej sumy). Wysokość prowizji

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

komisowej nie może w żadnym wypadku tej stopy przekroczyć. Jeżeli regres odbywa się przed terminem płatności, potrącić należy dyskonto od sumy wekslowej (art. 47).

17. Siła wyższa jako usprawiedliwienie niedopełnienia warunków przedstawienia weksłu i jego protestu.

Brak przepisów.

Siła wyższa jest okolicznością usprawiedliwiającą (art. 53).

18. Przedawnienie wekslowe.

Weksel ciągniony przedawnia się upływem lat 5 licząc od dnia protestu lub dnia, w którym protest miał być sporządzony. To samo dotyczy weksli prostych podpisanych przez handlujących lub z powodu czynności handlowych (art. 189).

Ponadto i niezależnie od tego posiadacz dla zachowania prawa regresu przeciwko $\frac{1}{3}$ wy-

Weksel w stosunku do akceptanta (i wystawcy weksłu prostego) przedawnia się w 3 lata *od dnia płatności*; przy regresie do indosantów każdego weksłu i wystawcy weksłu ciągniętego — w 1 rok **od dnia** protestu, względnie — o ile weksel zwalniał od protestu — od dnia płatności; dla roszczeń indosantów, którzy weksel wykupili, przeciw innym indosantom (wyżej podpisanym) termin przedawnienia jest sześciomiesięczny.

Wymogu zapoznania indosantów przed sąd w ciągu krótkiego czasu — niema.

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

stawcy wekslu ciągnionego i indosantom winien ich zapoznać w ciągu dni 15 do sądu. Przy większych odległościach miejsca zamieszkania osób, przeciwko którym wykonywa się regres, od miejsca płatności, termin ulega przedłużeniu (art. 165, uchylony zresztą przez rozp. okupantów dla b. generał-gubernatorstwa warszawskiego).

19. Roszczenie z tytułu niesłusznego z bogacenia

Niema tego rodzaju przepisów. Po upływie terminu przedawnienia wystarczy oświadczenie dłużnika na sądzie, że weksel zapłacił, żeby spowodować ostateczne umorzenie długu.

Wystawca i akceptant, których zobowiązanie wekslowe zgasło wskutek przedawnienia lub zaniedbania czynności zachowawczych, są mimo przedawnienia zobowiązani wobec posiadacza wekslu w tym wypadku, o ile się z bogacili kosztem jego szkody, np. skoro wystawca zatrzymał walutę, którą miał przekazać trasatowi, lub wystawca

Stara ustawa weksi.

Nowa ustawa wekslowa.

wekslu protestowanego, mimo otrzymania za weksel towaru, pieniędzy i t.p. ekwiwalentu, wekslu nie zapłacił. Ale również roszczenie z tytułu niesłusznego z bogacenia przedawnia się w 3 lata po wygaśnięciu zobowiązania wekslowego (art. 75).

20. Zdolność wekslowa.

Pozbawione są zdolności wekslowej (t.j. nie mogą się zobowiązywać wekslowo), kobiety niehandlujące (art. 113).

Niema ograniczenia zdolności wekslowej kobiet. Ogłoszono zasadę ogólną: „zobowiązanie wekslowe może zaciągnąć każdy, o ile może się zobowiązywać według przepisów prawa prywatnego” (art. 76).

21. Jaki skutek ma podpis na wekslu osoby nieposiadającej zdolności wekslowej?

Brak przepisów.

W tym wypadku weksel nie traci ważności względem innych osób na wekslu podpisanych (art. 7).

22. Podpis na wekslu nieumiejącego lub niemogącego pisać.

Brak przepisów.

Nieumiejący lub niemogący pisać może położyć na wekslu „znak ręki” (np. krzyżyki), który powinien być urzędowo poświadczony. W taki sam sposób musi

Stara ustawa weksl.

Nowa ustawa wekslowa.

być podpisane pełnomocnictwo
do podpisania wekslu (art. 77).

23. Jakie są skutki podpisu na wekslu w imieniu innej
osoby przy braku upoważnienia?

Brak przepisów.

Podpisany odpowiada z wekslu osobiście, zaś ten w którego imieniu zobowiązanie wekslowe zostało zaciągnięte z wekslu nie odpowiada. Analogicznie — przy przekroczeniu przez pełnomocnika zakresu upoważnienia.

Ustawa czekowa.

Jakkolwiek nie mieliśmy dotąd żadnych przepisów prawnych dotyczących transakcji czekowych, są nam te transakcje tak dobrze znane z powodu ich popularności, zwłaszcza w okresie przedwojennym, że jest zbędnem omawiać ich wybitną dogodność w stosunkach ekonomicznych. Do jakiej popularności dojść może obrót czekowy, wskazuje przykład Anglii. W Angli, która wprowadziła w tej dziedzinie krajem bezsprzecznie przodującym, liczba czeków wydana w r. 1859 wynosiła ok. 36 milionów, w r. 1897 — ok. 97 milionów, w r. 1890 — ok. 152 milionów i w r. 1901 — 1902 — ok. 200 milionów. Obliczają, że w dobie dzisiejszej przypada na jedno mieszkańca Anglii 10 czeków rocznie.

Sprawa ujednostajnienia prawa czekowego była przedmiotem międzynarodowej konferencji w Hadze w r. 1910. Ta konferencja wyraziła życzenie, by kwestja ujednostajnienia prawa czekowego była rozpoznana przez następną konferencję międzynarodową. Rząd holenderski w wykonaniu tego dezyderatu opracował w tym przedmiocie kwestjonarjusz i rozesłał go państwom, które brały udział w konferencji.

W r. 1912 odbyła się w Hadze następną międzynarodową konferencją, która opracowała konwencję w przedmiocie prawa wekslowego, natomiast

w przedmiocie prawa czekowego — wobec braku czasu i ze względu na wybitne różnice w poglądach przedstawicieli różnych państw — nie doprowadziła do uchwalenia jednostajnych norm.

Przez ogłoszenie ustawy czekowej b. Królestwo Polskie i Kresy, które dotąd nie posiadały żadnych przepisów czekowych (obok czterech zacofanych pod tym względem państw—Rosji, Węgier, Turcji i Grecji)—zyskują prawo czekowe zbudowane na nowoczesnych zasadach, zaś cała Rzeczpospolita—ujednostajnienie swych przepisów prawnych w dziedzinie prawnej tak pulsującej życiem, jak dział prawa czekowego.

Niżej dajemy krótki wykład najważniejszych zagadnień nowego prawa czekowego.

1. Treść czeku.

Dokument czekowy musi zawierać w swoim tekście nazwę „czek” (art. 1). Trasatem (osoba, która ma czek zapłacić) może być **tylko**: a) państwowy lub samorządowy zakład kredytowy, b) pozostające pod nadzorem czy Państwa, czy organów samorządowych, czy innego zrzeszenia publiczno-prawnego zakład kredytowy lub kasa oszczędności, c) firma zarejestrowana, której sama nazwa (np. Bank N. Dom Bankowy N. i t. p.) wskazuje na czynności bankierskie jako przedmiot przedsiębiorstwa (art. 2).

Prawodawcy polskiemu chodziło widocznie o „skoncentrowanie obrotu czekowego w rękach stosunkowo szczupłej liczby przedsiębiorstw, aby umożliwić ich wspólną organizację, a przez to otworzyć czekowi, jako surogatowi pieniądza, jak najszersze

pole zastosowania” (prof. Wróblewski o prawie czek. austriackiem).

Również wystawca może być trasatem, o ile czek nie jest na okaziciela. A więc możliwy jest czek tej treści: „Warszawa dn. Bank N zechce wypłacić W. P. X. za tym czekiem zł. . . podpis Bank N” (art. 5).

Czek może być wystawiony na określoną osobę, na zlecenie określonej osoby lub na okaziciela. Wystawca może wymienić siebie samego jako odbiorcę zapłaty lub wystawić czek na własne zlecenie (art. 5).

W zasadzie czek jest płatny w miejscu wystawienia, chyba że z treści czeku wynika, że jest płatny w innym miejscu. Np.: na czeku wystawionym w Lublinie jest wskazany jako trasat (ten, który ma czek honorować) Bank N. w Warszawie.

2. Indos.

Jeżeli czek jest wystawiony na określoną osobę lub na jej zlecenie („zechce wypłacić panu N lub przekaz mającemu”), można go ustąpić za pomocą indos'u żyra), czyli takiej cesji, która skutkuje nie tylko przelew praw z czeku, lecz również solidarną odpowiedzialność cedenta (inaczej: indosanta, żyranta) wobec posiadacza—za wypłatę czeku.

Jeżeli czek jest, wystawiony na okaziciela („zechce zapłacić okazicielowi”), cesja przez żyro jest niedopuszczalna. Gdyby jednak na odwrotnej stronie czeku na okaziciela był sporządzony indos, indosant (podpisujący indos) nie będzie wobec posiadacza za wypłatę czeku odpowiedzialny. A że czek na okaziciela można ustąpić przez zwykłe doręczenie,

sporządzanie indosów na tego rodzaju czekach jest bezcelowe.

Indos może być sporządzony in blanco, t. j. zawierać tylko podpis indosanta.

3. Przedstawienie czeku do zapłaty.

Jeżeli chodzi o odpowiedzialność wystawcy i osoby na którą czek został ciągniemy, czek może być przedstawiony do zapłaty w chwili kiedy posiadacz będzie to uważał dla siebie za wygodne—chyba że między wystawcą a trasatem (osobą, na którą czek został ciągniemy) jest umowa, iż чеки mają być przedstawione do zapłaty w pewnym terminie od chwili wystawienia (zestaw. art. art. 15 i 22).

Jeżeli jednak chodzi o zachowanie regresu do indosantów i poręczycieli, czek winien być przedstawiony do zapłaty w pewnym terminie od dnia wystawienia. Чеки wystawione i płatne w Polsce, powinny być przedstawione do zapłaty w ciągu dni 10, jeżeli są płatne w miejscu wystawienia, w innych zaś przypadkach—w ciągu dni 20 od wystawienia. Чеки zagraniczne, płatne w Polsce, powinny być przedstawione do zapłaty w ciągu 30 dni, a jeżeli są wystawione poza Europą — w ciągu 60 dni od wystawienia.

4. Odwołanie.

Zasadnicza różnica między wekslem a czekiem polega na tem, że weksel jest narzędziem kredytu, zaś czek — narzędziem wycofania własnych funduszy, znajdujących się u innej osoby. To też prawodawstwa czekowe zmiierają ku temu, by zniewolnić posiadacza czeku do szybkiej jego realizacji. Wskutek tego, prócz rygoru utraty regresu do indo-

santów i poręczycieli, ustawy czekowe stwarzają jeszcze jeden rygor, pod którym nakazują posiadaczowi realizowanie czeku w ciągu przepisanego terminu. Według nowego prawa czekowego o ile czeku nie przedstawiono do zapłaty w ciągu okresu przeznaczonego do przedstawienia, wystawca może czek odwołać. Wystawca może również przed upływem przepisanego terminu zawiadomić trasata (tego, kto ma czek płacić), że odwołuje czek na wypadek przedstawienia go do zapłaty po upływie terminu przepisanego (art. 22).

5. Odpowiedzialność.

Wystawca i indosanci (żyranci) odpowiadają solidarnie wobec posiadacza czeku za zapłatę sumy czekowej. Żyrant może zwolnić się od odpowiedzialności, dodając do żyra wyrazy „bez odpowiedzialności”, „bez rękojmi” i t. p. Wystawca nie może zwolnić się od odpowiedzialności.

6. Warunki zwrotnego poszukiwania (regresu — protest i notyfikacja).

Jeżeli czek został przez posiadacza przedstawiony do zapłaty w terminie przepisany (ob. 3) i czek przez trasata (wskazanego) nie został honorowany, posiadacz czeku może poszukiwać sumę czekową na indosantach (żyrantach), wystawcy i poręczycielach.

Dla zachowania prawa regresu koniecznym jest stwierdzenie faktu niezapłacenia — przy pomocy specjalnego aktu pisemnego. Tym aktem może być: 1) albo protest sporządzony według przepisów o proteście weksli, albo 2) pisemne i datowane oświadczenie trasata na czeku, stwierdzające odmowę za-

płaty, albo wreszcie 3) oświadczenie izby rozrachunkowej datowane a potwierdzające, że czek został we właściwym czasie złożony do rozrachunku i że go nie wykupiono. Tego rodzaju stwierdzenie odmowy zapłaty winno być sporządzone przed upływem okresu przepisane go dla przedstawienia czeku do zapłaty i to najpóźniej w pierwszym dniu powszednim po przedstawieniu.

Posiadacz czeku winien o niezapłaceniu zawiadomić swego indosanta (tego, kto mu czek ustąpił) i wystawcę w ciągu czterech dni powszednich, następujących po dniu protestu lub po dacie oświadczenia stwierdzającego odmowę zapłaty, zaś, o ile wystawca lub indosant umieścił zastrzeżenie „bez kosztów” „bez protestu” i t.p. — powyższe zawiadomienie winno nastąpić następnego dnia po przedstawieniu.

Każdy indosant (żyrant) winien z kolei w ciągu 2 dni podać do wiadomości swego poprzednika, że otrzymał zawiadomienie o niehonorowaniu czeku. „Kto nie zawiadomi w czasie powyżej oznaczonym, nie traci praw z czeku, odpowiada jednak za szkodę spowodowaną przez swoje niedbalstwo, do wysokości sumy, na jaką czek opiewa (ust. 5 art. 33).

Jest to przepis identyczny z odnośnym przepisem nowego prawa wekslowego i przeto powinien być tak samo rozumiany.

7. Przedawnienie.

Roszczenie zwrotne posiadacza przeciw indosantom i wystawcy przedawnia się w sześć miesięcy od końca okresu, w ciągu którego czek winien być przedstawiony do zapłaty. Roszczenia indosantów między sobą i przeciw wystawcy przedawniają się

w sześć miesięcy od dnia, w którym indosant wykupił czek (art. 45).

8. Brak pokrycia.

Dość rozpowszechnionem wykroczeniem jest lekkomyślne wystawianie czeków w nadziei lub przypuszczeniu, że u trasata znajduje się, względnie znajdzie się w chwili przedstawienia czeku do zapłaty, odpowiednie pokrycie. Dotąd byliśmy bezradni w walce z podobnym nadużyciem, gdyż brakło odpowiednich przepisów.

Nowe prawo czekowe podobne przepisy zawiera (art. 51).

Jeżeli zapłata czeku nie nastąpiła z tego powodu, że wystawca czeku w chwili jego wystawienia nie posiadał u trasata potrzebnego funduszu do rozporządzenia lub z powodu, iż po wystawieniu czeku rozporządził pokryciem, — wystawca jest odpowiedzialny cywilnie i karnie.

Odpowiedzialność cywilna polega na tem, że wystawca jest odpowiedzialny wobec posiadacza za wszelką szkodę, co najmniej zaś powinien mu zapłacić 6 proc. od niepokrytej sumy. Ten przepis jest odstępstwem od ogólnej zasady naszego prawa cywilnego, że niezapłcenie w terminie sumy pieniężnej nie może w żadnym wypadku (nawet o ile istnieje umowa przeciwna) pociągnąć za sobą wynagrodzenia szkód i strat w kwocie przekraczającej procent ustawowy (obecnie 24 od sta rocznie) (art. 1153 K. C.).

Według nowego prawa czekowego posiadacz, który nie otrzymał zapłaty z czeku z przyczyny, że u trasata nie było pokrycia lub z tego powodu, że wystawca pokryciem po wystawieniu czeku rozpo-

rządził, może poszukiwać na wystawcy „wszelką szkodę”. A więc gdyby naprzykład posiadacz z powodu niehonorowania przez trasata czeku nie mógł dokonać zamierzonej tranzakcji i z tego powodu poniósł straty, może poszukiwać tę stratę na wystawcy w jej pełnej wysokości. W każdym razie bez obowiązku udowodnienia jakiegokolwiek straty może posiadacz poszukiwać na wystawcy 6 proc. od niepokrytej sumy.

Ponadto wystawca w wymienionych wypadkach ulegnie **karze aresztu** do 6 tygodni lub **grzywny do 5.000 zł.** lub jednej z tych kar, „chyba że, wystawiając czek, miał uzasadnioną podstawę do liczenia na pełne pokrycie w chwili przedstawienia, a brakło go z przyczyn od niego niezależnych”. Ale i w tym wypadku wystawca, jakkolwiek nie ulegnie karze, będzie odpowiedzialny wobec posiadacza cywilnie jak wyżej.

Nowe prawo czekowe wchodzi w życie dnia **1 stycznia 1925 r.**

79954

79954

**P O L S K A
A G E N C J A
W Y D A W N I C Z A**

**WARSZAWA, WIDOK 14 M. 10
tel. 264-75.**

**INICJATYWA, ORGANIZACJA I REALIZOWANIE
WSZELKICH PRAC W ZAKRESIE WYDAWNICZYM
I GRAFICZNYM.**

Przyjmuje do wykonania:

**KSIAŻKI, PUBLIKACJE,
CZASOPISMA, DRUKI
I REKLAMY.**

Drukarnia Państwowa, Młodowa 22.